

AKCIJSKI PLAN ENERGETSKE UČINKOVITOSTI GRADA ŠIBENIKA ZA RAZDOBLJE 2020. – 2022. GODINE



NARUČITELJ:

Grad Šibenik

VEZA:

Ugovor za izradu Akcijskog plana energetske učinkovitosti Grada Šibenika za razdoblje od 2020. godine do 2022. godine i Godišnjeg plana energetske učinkovitosti za 2020. godinu KLASA: 350-01/20-01/13, URBROJ: 2182/01-04-20-3

IZDAVAČ:

Regionalna energetska agencija Sjever

Miroslava Krleže 81

48 000 Koprivnica

<http://www.rea-sjever.hr>

AUTORI:

Jurica Perko, mag.ing.el.

Arijan Krapić, mag.ing.mech.

ODOBRIO RAVNATELJ:

Ivan Šimić, dipl.ing.



Sadržaj

Popis kratica	I
Sažetak.....	III
1 Uvod.....	1
2 Zakonodavstvo, metodologija i izvori podataka.....	3
3 Analiza neposredne potrošnje energije u Gradu Šibeniku	5
3.1 Neposredna potrošnja energije u javnom sektoru	5
3.2 Ukupna neposredna potrošnja energije u Gradu Šibeniku	8
4 Pregled mjera povećanja energetske učinkovitosti Grada Šibenika za razdoblje od 2020. – 2022. godine.....	10
5 Očekivane energetske uštede uslijed provedbe mjera energetske učinkovitosti	23
6 Način praćenja izvršenja plana	24
7 Mogućnosti financiranja provedbe mjera energetske učinkovitosti.....	25
7.1 Lokalni/regionalni izvori financiranja.....	27
7.1.1 Proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.....	27
7.1.2 Sredstva za decentralizirane javne funkcije	27
7.2 Nacionalni izvori financiranja	27
7.2.1 Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU).....	27
7.2.2 Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	27
7.2.3 Državna ministarstva.....	27
7.3 Europski izvori financiranja	28
7.3.1 Europski strukturni i investicijski fondovi.....	28
7.3.2 Europski programi financiranja.....	32
7.3.3 Pomoć u izradi projekata.....	38
7.3.4 Instrumenti financijskih institucija	41
7.4 Alternativni izvori financiranja	44
8 Zaključak.....	51
Popis slika	52
Popis tablica.....	53

Popis kratica

CEF – Instrument za povezivanje Europe (engl. *Connecting Europe Facility*)

CEI – Centar za praćenje poslovanja energetskeg sektora i investicija

CF – Kohezijski fond (engl. *Cohesion Fund*)

CLLD – Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice (engl. *Community Led Local Development*)

CO₂ – Ugljikov dioksid

EAFRD – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (engl. *European Agricultural Fund for Rural Development*)

EEEF – Europski fond za energetske učinkovitost (engl. *European Energy Efficiency Fund*)

EEFF – Darovnica iz Programa Europske komisije (engl. *Energy Efficiency Finance Facility*)

EFRR – Europski fond za regionalni razvoj

EFSI – Europski fond za strateška ulaganja (engl. *European Fund for Strategic Investments*)

EIB – Europska investicijska banka

ELENA – Europski instrument za lokalnu energetske podršku (engl. *European Local Energy Assistance*)

EMFF – Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (engl. *European Maritime Fisheries Fund*)

EnU – Energetske učinkovitost

EPC – Ugovor o energetske učinku (engl. *Energy Performance Contracting*)

ERDF – Europski fond za regionalni razvoj (engl. *European Regional Development Fund*)

ESCO – Kompanije koje pružaju energetske usluge (engl. „*Energy Service Company*“)

ETICS – uporaba povezanog sustava za vanjsku toplinsku izolaciju (engl. „*External thermal insulation composite system*“)

EU – Europska unija

FZOEU – Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

HBOR – Hrvatska banka za obnovu i razvitak

ISGE – Informacijski sustav za gospodarenje energijom

ITU – Integrirana teritorijalna ulaganja (engl. *Integrated Territorial Investment*)



JASPERS – Inicijativa za zajedničku pomoć pri potpori projektima u europskim regijama (engl. *Joint Assistance to Support Projects in European Region*)

JPI – Zajednička inicijativa za donošenje programa (engl. *Joint Programming Initiative*)

JPP – Javno-privatno partnerstvo

LED – Svjetleća dioda (engl. „*Light Emitting Diode*“)

LUEL – Ekstra lako loživo ulje

MSP – Malo i srednje poduzetništvo

MZOE – Ministarstvo zaštite okoliša i energetike

NN – Narodne novine

OB – Opća bolnica

OIE – Obnovljivi izvori energije

OŠ – Osnovna škola

PDA – Pomoć u izradi projekata (engl. *Project Development Assistance*)

PTV – Potrošna topla voda

PVC – Polivinil klorid

SC – Društveni izazovi (engl. *Societal Challenge*)

SMIV – Sustav za mjerenje, praćenje i verifikaciju ušteda energije

SRIA – Strateška agenda za istraživanje i inovacije (engl. *Strategic Research and Innovation Agenda*)

STS – Samostalni toplinski sustav

TAF – Instrument za tehničku pomoć (engl. *Technical Assistance Facility*)

UIA – Inovativne mjere za gradove (engl. *Urban Innovative Actions*)

UNP – Ukapljeni naftni plin

XPS – Stirodur

ZUKE – Zakon o učinkovitom korištenju energije

ŽRS – Županijska razvojna strategija

Sažetak

Sukladno odredbama Zakona o energetskej učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20) svaka jedinica područne (regionalne) samouprave dužna je donijeti Akcijski plan energetske učinkovitosti, planski dokument koji se donosi za trogodišnje razdoblje kojim se utvrđuje provedba politike za poboljšanje energetske učinkovitosti na području iste.

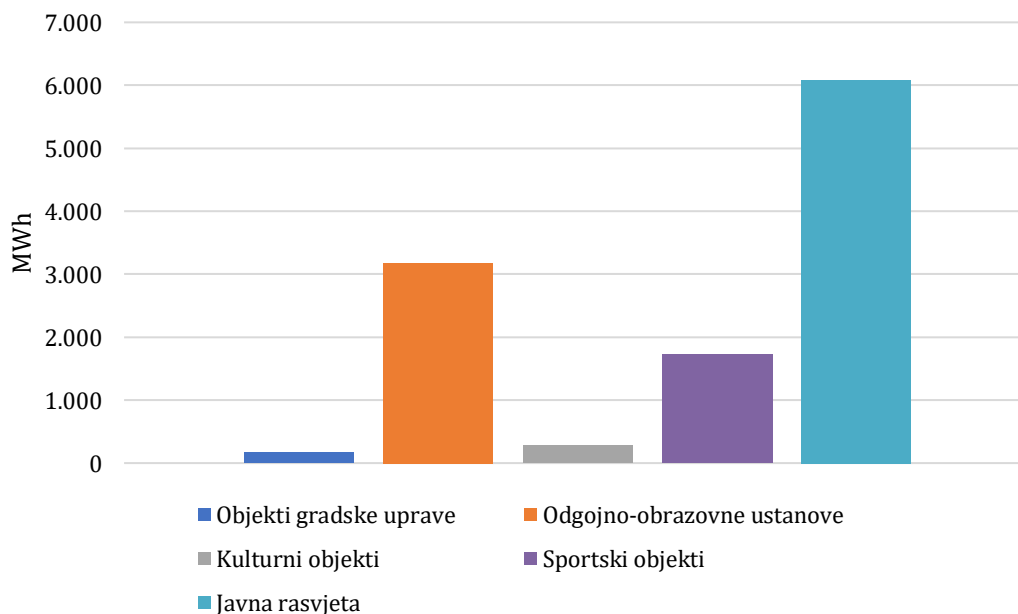
Metodologija izrade te sadržaj Akcijskog plana energetske učinkovitosti određen je Zakonom o energetskej učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20), Pravilnikom o sustavnom gospodarenju energijom u javnom sektoru (NN 18/15 i 06/16) i Pravilnikom o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 33/20).

Akcijski plan energetske učinkovitosti Grada Šibenika za razdoblje od 2020. – 2022. godine obuhvaća prikaz stanja neposredne potrošnje energije u Gradu Šibeniku, planirane mjere i pokazatelje poboljšanja energetske učinkovitosti te očekivane energetske uštede nastale uslijed provedbe mjera za razdoblje od 2020. do 2022. godine.

Neposredna potrošnja energije

Neposredna potrošnja energije predstavlja finalnu potrošnju energije koja uključuje sve oblike potrošnje u objektima čiji je osnivač Grad Šibenik odnosno izravnu potrošnju energije u javnom sektoru. U svrhu izrade analize neposredne potrošnje energije u Gradu Šibeniku, za referentno razdoblje je uzet period od 2014. - 2018. godine.

Ukupna prosječna godišnja neposredna potrošnja energije za razdoblje 2014. do 2018. godine iznosila je 11.438 MWh.



Slika 1 Prosječna godišnja neposredna potrošnja energije u Gradu Šibeniku za razdoblje 2014. – 2018. godine

Mjere energetske učinkovitosti

Sukladno obvezama Zakona o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20), ali i cilju povećanja energetske učinkovitosti na području Grada Šibenika, predloženi su projekti/mjere povećanja energetske učinkovitosti na području Grada Šibenika za razdoblje od 2020. do 2022. godine. Ciljevi energetske učinkovitosti proizlaze iz mjera, odnosno određeni su ukupnim uštedama potrošnje energije i smanjenjem emisija CO₂ (Tablica 1).

Tablica 1 Očekivane energetske uštede uslijed provedbe mjera energetske učinkovitosti u Gradu Šibeniku za razdoblje od 2020. – 2022. godine

#	Naziv mjere	Očekivane uštede energije [MWh/god]	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	Procjena troškova [kn]
1	Energetska obnova Osnovne škole Petra Krešimira IV.	1.113,24	316,76	9.000.000
2	Energetska obnova Područne škole Dubrava	127,44	35,72	940.000
3	Energetska obnova Osnovne škole Vrpolje	98,91	28,40	4.180.000
4	Energetska obnova Područne škole Zaton i Dječjeg vrtića Veslo	68,82	18,38	2.520.000
5	Energetska obnova Područne škole Zlarin	34,87	9,31	1.587.000
6	Energetska obnova Područne škole Ražine	121,48	34,57	2.286.000
7	Energetska obnova Dječjeg vrtića Tintilinić	61,25	16,35	1.070.000
8	Energetska obnova Športskog centra Ljubica	255,87	68,32	2.238.000
9	Energetska obnova Osnovne škole Vidici	855,15	250,30	9.600.000
10	Energetska obnova Športski centar Bazeni Crnica	506,65	135,28	3.200.000
11	Energetska obnova Hrvatskog narodnog kazališta u Šibeniku	341,52	91,19	6.000.000
12	Energetska obnova Gradske knjižnice Juraj Šižgorić	837,71	223,67	4.200.000
13	Energetska obnova Područne škole Raslina	86,17	23,01	2.100.000
UKUPNO:		4.509,07	1.251,26	48.921.000

[Izvor: Grad Šibenik, obrada: REA Sjever]

S obzirom da realizacija predloženih mjera rezultira značajnim ulaganjima, Grad Šibenik ima mogućnost za povlačenje sredstava iz različitih europskih izvora financiranja, kao i izvora financiranja na nacionalnoj i lokalnoj razini.

1 Uvod

Zakonom o energetskej učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20) prenesena je europska Direktiva o energetskej učinkovitosti 2012/27/EU s ciljem ostvarenja održivog energetskeg razvoja. Njime su između ostalog definirane i obveze jedinica područne (regionalne) samouprave i velikih gradova, a jedna od obveza je i izrada Akcijskog plana energetske učinkovitosti. Akcijski plan se donosi za trogodišnje razdoblje u skladu s Nacionalnim akcijskim planom energetske učinkovitosti, a kojim se utvrđuje provedba politike za poboljšanje energetske učinkovitosti u jedinici područne (regionalne) samouprave, odnosno na području velikog grada.

Donošenjem Zakona o energetskej učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20) prestaje važiti Zakon o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji (ZUKE, NN 152/08, 55/12, 153/13 i 14/14) prema kojem su županije bile obveznici izrade i donošenja Programa energetske učinkovitosti, dok za velike gradove nije postojala takva obveza. Prema Zakonu o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji (ZUKE, NN 152/08, 55/12, 153/13 i 14/14) javni sektor je u ispunjenju obaveze upravljanja neposrednom potrošnjom energije u zgradama javnog sektora i sustavu javne rasvjete na energetskej učinkovit način bio dužan donijeti Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije, no nije ga bio dužan dostaviti nadležnom Ministarstvu niti Fondu za zaštitu okoliša i energetskej učinkovitost. Novim Zakonom o energetskej učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20) Programi energetske učinkovitosti zamijenjeni su Akcijskim planovima, a Planovi energetske učinkovitosti Godišnjim planovima.

Akcijski plan energetske učinkovitosti Grada Šibenika za razdoblje 2020. – 2022. godine predstavlja planski dokument kojim se utvrđuje provedba politike za poboljšanje energetske učinkovitosti na području Grada Šibenika. Nastao je sukladno odredbama Zakona o energetskej učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20) prema kojem svi veliki gradovi i županije, imaju obvezu donošenja Akcijskog plana energetske učinkovitosti s tim da ga mogu donijeti i druge jedinice lokalne samouprave. Akcijski plan se donosi za trogodišnje razdoblje u skladu s Integriranim nacionalnim energetskeim i klimatskeim planom za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. – 2030. godine i Nacrtom prijedloga Strategije energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu.

Akcijski plan energetske učinkovitosti Grada Šibenika za razdoblje 2020. – 2022. godine usklađen je sa sljedećim strateškim dokumentima:

- Integrirani nacionalni energetskei i klimatskei plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. – 2030. godine
- Nacrt prijedloga Strategije energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu
- Program energetske obnove obiteljskih kuća za razdoblje od 2014. – 2020.
- Program energetske obnove zgrada javnog sektora za razdoblje 2016.-2020.
- Program energetske obnove komercijalnih nestambenih zgrada za razdoblje 2014. – 2020. godine
- Plan za povećanje broja zgrada gotovo nulte energije do 2020. godine
- Nacionalni akcijskei plan za obnovljive izvore energije do 2020. godine.



Sukladno izradi Strategije razvoja Grada Šibenika, Grad Šibenik je prepoznao veliku važnost te stavio naglasak na potrebe i mogućnosti povećanja energetske učinkovitosti, sustavnog gospodarenja energijom, korištenja obnovljivih izvora energije te razvoja Grada Šibenika na energetske održiv način.

2 Zakonodavstvo, metodologija i izvori podataka

Akcijски plan energetske učinkovitosti Grada Šibenika za razdoblje 2020. – 2022. godine izrađen je sukladno odredbama Zakona o energetskej učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20) u kojem je člankom 11. stavkom 3. propisan sljedeći sadržaj Akcijskog plana energetske učinkovitosti:

1. prikaz i ocjena stanja te potrebe u neposrednoj potrošnji energije
2. dugoročni ciljevi, uključujući okvirni cilj ušteda energije, mjere i pokazatelje za poboljšanje energetske učinkovitosti
3. nositelji aktivnosti i rokove provedbe
4. mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti u skladu sa Strategijom energetskog razvitka i drugim strateškim dokumentima Vlade Republike Hrvatske
5. izračun planiranih ušteda energije u skladu s pravilnikom iz članka 22. stavka 1. Zakona o energetskej učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20)
6. način praćenja izvršenja plana i izvještavanja
7. način financiranja plana.

Mjere energetske učinkovitosti sadrže sljedeće parametre:

- redni broj i naziv mjere
 - redni broj i proizvoljan naziv projekta/mjere energetske učinkovitosti
- vrsta mjere
 - kategorija mjere definirana Pravilnikom o Sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 33/20)
- opis mjere
 - period provedbe mjere označava vremenski period izvršenja mjere
 - životni vijek mjere, odnosno razdoblje u kojem se primjenom mjere energetske učinkovitosti ostvaruju uštede energije, definiran je Prilogom II Pravilnika o Sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 33/20)
 - cilj/kratak opis mjere daje uvid u dodatne informacije specifične za projekt koji su dostupni u trenutku planiranja
 - ciljana skupina
 - troškovi provedbe mjere opisuju ukupne financijske iznose ulaganja u provedbu mjere energetske učinkovitosti [kn]
- provedba mjere
 - izvori financiranja obuhvaćaju planirana sredstva unutar proračuna Županije, ali i sve druge izvore financiranja koji se planiraju na lokalnoj, nacionalnoj razini ili EU fondova
 - provedbena tijela i tijela praćenja
- uštede energije i smanjenje emisija
 - metoda praćenja ušteda energije
 - očekivane uštede energije podrazumijevaju godišnje uštede energije nastale provedbom mjere energetske učinkovitosti [MWh/god]
 - očekivano smanjenje emisija CO₂ podrazumijeva godišnje smanjenje emisija nastalo provedbom mjere energetske učinkovitosti [t/god].

Akcijski plan energetske učinkovitosti donosi predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave odnosno velikog grada uz prethodnu suglasnost Nacionalnog koordinacijskog tijela za energetske učinkovitost. Kao Nacionalno koordinacijsko tijelo zaduženo za provedbu politike energetske učinkovitosti određeno je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (MZOE).

Akcijski plan energetske učinkovitosti predstavlja temelj za izradu Godišnjeg plana energetske učinkovitosti Grada, jednogodišnjeg planskog dokumenta. Godišnji plan energetske učinkovitosti ima svrhu doprinijeti ostvarivanju cilja ušteda na godišnjoj razini što će pridonijeti postizanju ciljeva na razini Akcijskog plana energetske učinkovitosti te dovesti do ostvarivanja planiranih ušteda u potrošnji energije.

Pravilnikom iz članka 22. stavka 1. Zakona o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20) određena je metodologija koja obuhvaća način praćenja i izračun pokazatelja potrošnje energije na nacionalnoj razini i razini pojedinih sektora, način izračuna uštede energije koja je rezultat provedbe mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti i uštede energije koja je rezultat primjene energetske usluga i postupak verifikacije ušteda energije, kao i metodologija za izradu Akcijskog plana energetske učinkovitosti. Prilog II Pravilnika o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 33/20) definira pokazatelje energetske učinkovitosti koji se izračunavaju za javni sektor.

Budući da detaljna metodologija nije definirana zakonom, Regionalna energetska agencija Sjever će u izradi Akcijskog plana slijediti Upute za izradu godišnjih i akcijskih planova energetske učinkovitosti izdane od strane Nacionalnog koordinacijskog tijela (Centar za praćenje poslovanja energetske sektora i investicija – CEI) u siječnju 2016. godine.

Prikaz i ocjena stanja te potrebe neposredne potrošnje energije na području Grada Šibenika provedeni su za posljednjih 5 godina koji prethode razdoblju za koje se donosi plan za sektore na koje JL(R)S ima direktan utjecaj. Podaci o neposrednoj potrošnji energije na području Grada Šibenika i planiranim projektima energetske učinkovitosti prikupljeni su od upravnih odjela Grada Šibenika te iz Nacionalnog informacijskog sustava za gospodarenje energijom (ISGE).

3 Analiza neposredne potrošnje energije u Gradu Šibeniku

Neposredna potrošnja energije predstavlja finalnu potrošnju energije koja uključuje sve oblike potrošnje u objektima čiji je osnivač Grad Šibenik, odnosno izravnu potrošnju energije u javnom sektoru. U svrhu izrade analize neposredne potrošnje energije u Gradu Šibeniku, za referentno razdoblje uzet je period od 2014. do 2018. godine.

Tablica 2 Broj objekata javnih ustanova Grada Šibenika po podsektorima

Javni sektor	
Naziv podsektora	Broj objekata
Odgojno-obrazovne ustanove	45
Sportski objekti	5
Kulturni objekti	3
Objekti gradske uprave	3
Ukupno:	57

[Izvor: ISGE]

3.1 Neposredna potrošnja energije u javnom sektoru

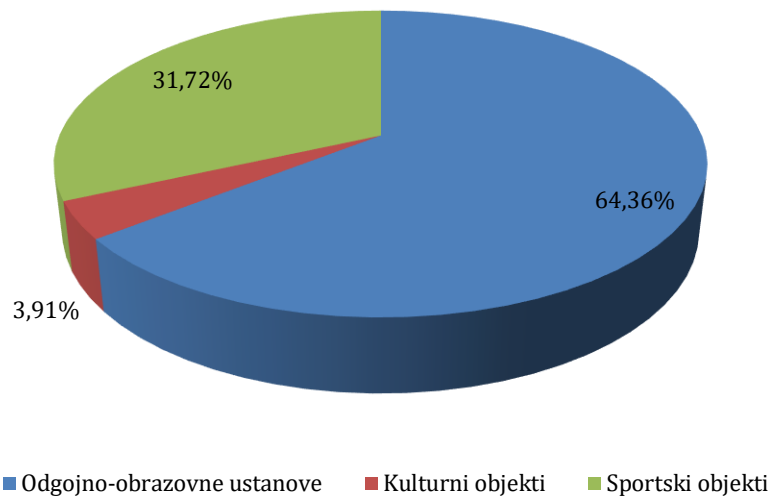
Javni sektor obuhvaća Objekte gradske uprave te ustanove kojima je Grad Šibenik osnivač, vlasnik ili suvlasnik (odgojno-obrazovne ustanove, sportski objekti i kulturni objekti) te sustav javne rasvjete. Potrošnja energenata javnog sektora na području Grada Šibenika za razdoblje od 2014. – 2018. godine prikazana je u nastavku.

Tablica 3 prikazuje potrošnju LUEL-a u javnom sektoru za razdoblje 2014. – 2018. godine, dok Slika 2 prikazuje udio pojedinog podsektora u ukupnoj potrošnji LUEL-a u javnom sektoru.

Tablica 3 Potrošnja loživog ulja u javnom sektoru od 2014. – 2018. godine

Podsektor	Ekstra lako loživo ulje [MWh]					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Prosjek
Odgojno-obrazovne ustanove	2.010,83	2.083,64	2.024,75	2.201,53	2.068,93	2.077,93
Sportski objekti	1.080,24	1.049,10	1.150,56	910,78	930,22	1.024,18
Kulturni objekti	122,63	128,08	141,26	125,46	114,32	126,35
Ukupno:	3.213,70	3.260,82	3.316,56	3.237,78	3.113,47	3.228,47

[Izvor: ISGE, obrada: REA Sjever]



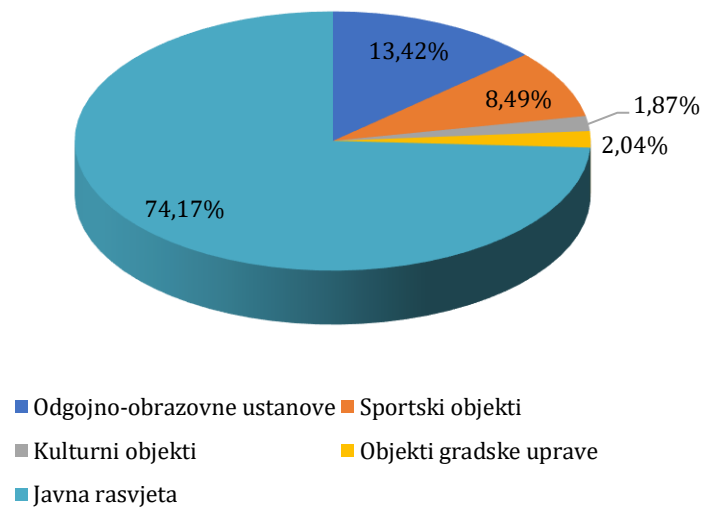
Slika 2 Udio podsektora u ukupnoj prosječnoj potrošnji LUEL-a

Tablica 4 prikazuje potrošnju električne energije u javnom sektoru za razdoblje 2014. – 2018. godine, dok Slika 3 prikazuje udio pojedinog podsektora u ukupnoj potrošnji električne energije u javnom sektoru.

Tablica 4 Potrošnja električne energije u javnom sektoru od 2014. – 2018. godine

Podsektor	Električna energija [MWh]					
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Prosjek
Objekti gradske uprave	145,45	163,49	174,02	186,84	167,34	167,43
Odgojno-obrazovne ustanove	1.062,10	1.172,94	1.162,70	1.032,50	1.080,53	1.102,15
Sportski objekti	660,26	591,63	772,86	717,92	743,73	697,28
Kulturni objekti	144,87	165,97	161,36	142,43	152,70	153,47
Javna rasvjeta	5.961,60	6.111,77	6.161,14	6.182,62	6.032,73	6.089,97
Ukupno:	7.974,28	8.205,81	8.432,08	8.262,32	8.177,02	8.210,30

[Izvor: HEP ODS d.o.o., ISGE, obrada: REA Sjever]



Slika 3 Udio podsektora u ukupnoj prosječnoj potrošnji električne energije

3.2 Ukupna neposredna potrošnja energije u Gradu Šibeniku

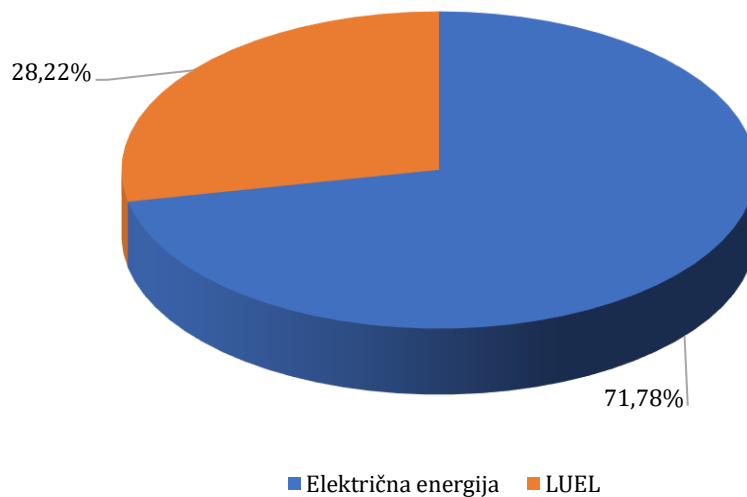
Ukupna prosječna godišnja neposredna potrošnja energije u Gradu Šibeniku od 2014. – 2018. godine po podsektorima prikazana je u nastavku, Tablica 5.

Tablica 5 Prosječna neposredna potrošnja energije po podsektorima u Gradu Šibeniku

Podsektor	Objekti gradske uprave	Odgojno-obrazovne ustanove	Sportski objekti	Kulturni objekti	Javna rasvjeta	Ukupno
LUEL [MWh]	0,00	2.077,93	1.024,18	126,35	0,00	3.228,47
Električna energija [MWh]	167,43	1.102,15	697,28	153,47	6.089,97	8.210,30
Ukupno:	167,43	3.180,09	1.721,46	279,82	6.089,97	11.438,77

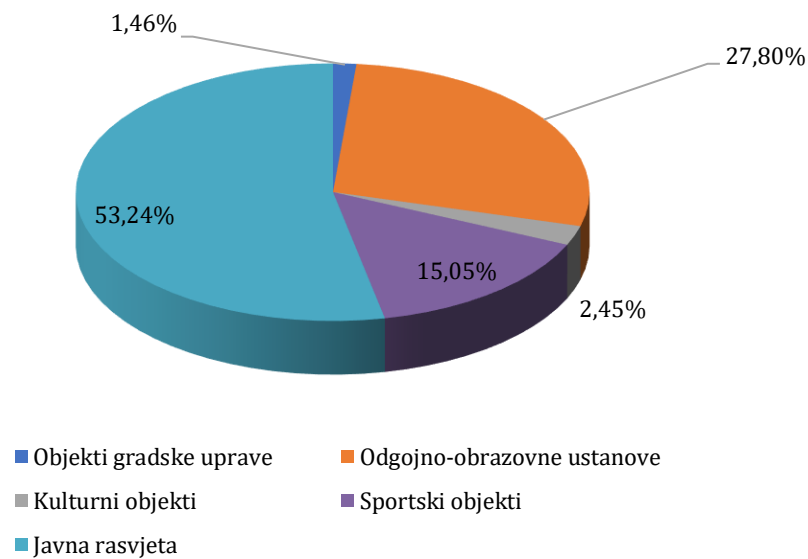
[Izvor: Dobavljači energenata, ISGE, obrada: REA Sjever]

Slika 4 prikazuje udio pojedinog energenta u ukupnoj prosječnoj neposrednoj potrošnji energije u Gradu Šibeniku za razdoblje 2014. – 2018. godine.



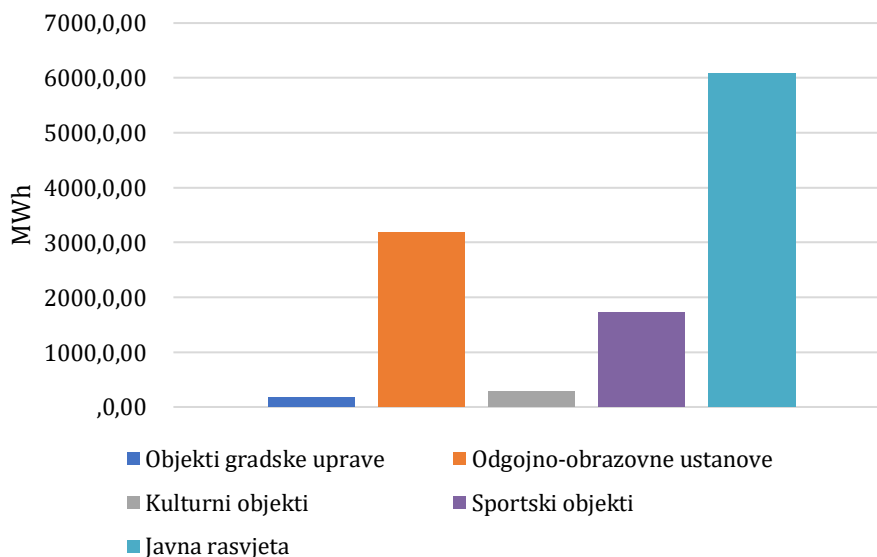
Slika 4 Udio energenata u ukupnoj prosječnoj neposrednoj potrošnji energije u Gradu Šibeniku

Slika 5 prikazuje udio pojedinog podsektora u ukupnoj prosječnoj neposrednoj potrošnji energije u Gradu Šibeniku za razdoblje 2014. – 2018. godine.



Slika 5 Udio podsektora u ukupnoj prosječnoj neposrednoj potrošnji energije u Gradu Šibeniku

Slika 6 prikazuje ukupnu prosječnu neposrednu potrošnju energije od 2014. – 2018. godine po podsektorima.



Slika 6 Prosječna godišnja neposredna potrošnja energije po podsektorima

4 Pregled mjera povećanja energetske učinkovitosti Grada Šibenika za razdoblje od 2020. – 2022. godine

U razdoblju od 2020. do 2022. godine u Gradu Šibeniku planirana je provedba 13 mjera energetske učinkovitosti u javnom sektoru. Planirane mjere detaljnije su opisane u nastavku, a obuhvaćaju sve parametre prethodno definirane metodologijom.

R.B.	1.	
Naziv mjere	Energetska obnova Osnovne škole Petra Krešimira IV.	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2020. – 2021.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Odgojno – obrazovne ustanove
	Troškovi provedbe [kn]	9.000.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MGOR Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	1.113,24
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	316,76

R.B.	2.	
Naziv mjere	Energetska obnova Područne škole Dubrava	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2020. – 2021.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Odgojno – obrazovne ustanove
	Troškovi provedbe [kn]	940.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MGOR Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	127,44
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	35,72

R.B.	3.	
Naziv mjere	Energetska obnova Osnovne škole Vrpolje	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2020. – 2021.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Odgojno – obrazovne ustanove
	Troškovi provedbe [kn]	4.180.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MGOR Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	98,91
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	28,40

R.B.	4.	
Naziv mjere	Energetska obnova Područne škole Zaton i Dječjeg vrtića Veslo	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2020. – 2021.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Odgojno – obrazovne ustanove
	Troškovi provedbe [kn]	2.520.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MGOR Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	68,82
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	18,38

R.B.	5.	
Naziv mjere	Energetska obnova Područne škole Zlarin	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2020. – 2021.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Odgojno – obrazovne ustanove
	Troškovi provedbe [kn]	1.587.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MGOR Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	34,87
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	9,31

R.B.	6.	
Naziv mjere	Energetska obnova Područne škole Ražine	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2020. – 2021.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Odgojno – obrazovne ustanove
	Troškovi provedbe [kn]	2.286.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MZOE Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	121,48
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	34,57

R.B.	7.	
Naziv mjere	Energetska obnova Dječjeg vrtića Tintilinić	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2020. – 2021.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Odgojno – obrazovne ustanove
	Troškovi provedbe [kn]	1.070.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MGOR Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	61,25
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	16,35

R.B.	8.	
Naziv mjere	Energetska obnova Športskog centra Ljubica	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2020. – 2021.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Športski objekti
	Troškovi provedbe [kn]	2.238.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MGOR Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	255,87
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	68,32

R.B.	9.	
Naziv mjere	Energetska obnova Osnovne škole Vidici	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2020. – 2021.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Odgojno – obrazovne ustanove
	Troškovi provedbe [kn]	9.600.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MGOR Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	855,15
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	250,30

R.B.	10.	
Naziv mjere	Energetska obnova Športski centar Bazeni Crnica	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2021. – 2023.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Športski objekti
	Troškovi provedbe [kn]	3.200.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MGOR Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	506,65
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	135,28

R.B.	11.	
Naziv mjere	Energetska obnova Hrvatskog narodnog kazališta u Šibeniku	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2021. – 2022.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Kulturni objekti
	Troškovi provedbe [kn]	6.000.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MGOR Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	341,52
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	91,19

R.B.	12.	
Naziv mjere	Energetska obnova Gradske knjižnice Juraj Šižgorić	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2021. – 2023.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Odgojno – obrazovne ustanove
	Troškovi provedbe [kn]	4.200.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MGOR Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	837,71
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	223,67

R.B.	13.	
Naziv mjere	Energetska obnova Područne škole Raslina	
Vrsta mjere	Integralna obnova postojećih stambenih zgrada i zgrada uslužnog sektora	
Opis mjere	Period provedbe	2021. – 2023.
	Životni vijek mjere	25 godina
	Cilj / kratak opis	Mjera obuhvaća istovremenu obnovu toplinske izolacije ovojnice zgrade i rekonstrukciju sustava grijanja.
	Ciljana skupina	Odgojno – obrazovne ustanove
	Troškovi provedbe [kn]	2.100.000
Provedba mjere	Izvori financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Grad Šibenik (25 %) • EFRR (50 %) • Fond za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (25 %)
	Izvršna tijela	Grad Šibenik Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
	Tijela praćenja	MGOR Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša
Uštede energije i smanjenje emisija	Metoda praćenja / mjerenja uštede energije	SMIV
	Očekivane uštede energije [MWh/god]	86,17
	Očekivano smanjenje emisija CO ₂ [t/god]	23,01

5 Očekivane energetske uštede uslijed provedbe mjera energetske učinkovitosti

Tablica 6 prikazuje očekivane energetske uštede na godišnjoj razini, kao i ukupne troškove provedbe projekata energetske učinkovitosti koji su planirani za realizaciju na području Grada Šibenika u razdoblju od 2020. – 2022. godine. Grad Šibenik je izvršno tijelo u procesu provođenja projekata, a isti su financirani ili se planiraju financirati iz Proračuna Grada Šibenika te putem regionalnih, nacionalnih ili europskih mehanizama sufinanciranja.

Implementacijom mjera u promatranom periodu očekivane su uštede od oko 4.509,07 MWh/god za što je potrebno izdvojiti 48.921.000 kn. Procijenjene uštede razmatranih mjera temeljene su na Pravilniku o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 33/20), ali i podacima dobivenim iz projektne dokumentacije planiranog projekta energetske učinkovitosti.

Tablica 6 Pregled mjera energetske učinkovitosti koje se planiraju provesti u razdoblju od 2020. – 2022. godine

#	Naziv mjere	Sektor	Očekivane uštede energije [MWh/god]	Procjena troškova [kn]
1	Energetska obnova Osnovne škole Petra Krešimira IV.	Javni sektor	1.113,24	9.000.000
2	Energetska obnova Područne škole Dubrava	Javni sektor	127,44	940.000
3	Energetska obnova Osnovne škole Vrpolje	Javni sektor	98,91	4.180.000
4	Energetska obnova Područne škole Zaton i Dječjeg vrtića Veslo	Javni sektor	68,82	2.520.000
5	Energetska obnova Područne škole Zlarin	Javni sektor	34,87	1.587.000
6	Energetska obnova Područne škole Ražine	Javni sektor	121,48	2.286.000
7	Energetska obnova Dječjeg vrtića Tintilinić	Javni sektor	61,25	1.070.000
8	Energetska obnova Športskog centra Ljubica	Javni sektor	255,87	2.238.000
9	Energetska obnova Osnovne škole Vidici	Javni sektor	855,15	9.600.000
10	Energetska obnova Športski centar Bazeni Crnica	Javni sektor	506,65	3.200.000
11	Energetska obnova Hrvatskog narodnog kazališta u Šibeniku	Javni sektor	341,52	6.000.000
12	Energetska obnova Gradske knjižnice Juraj Šižgorić	Javni sektor	837,71	4.200.000
13	Energetska obnova Područne škole Raslina	Javni sektor	86,17	2.100.000
Ukupno:			4.509,07	48.921.000

[Izvor: Grad Šibenik, obrada: REA Sjever]

6 Način praćenja izvršenja plana

Sukladno Zakonu o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20) i Pravilniku o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 33/20), Planovi energetske učinkovitosti i njihovo izvršenje prate se kroz Sustav za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (SMIV). Ono podrazumijeva praćenje energetske učinkovitosti utvrđivanjem smanjenja potrošnje energije u odnosu na referentne uvjete. Praćenje energetske učinkovitosti predstavlja važan dio u samoj provedbi Akcijskog plana energetske učinkovitosti, a analiza ostvarenih ciljeva određenih Akcijskim planom energetske učinkovitosti predstavlja jedan od segmenata provedbe Akcijskog plana energetske učinkovitosti.

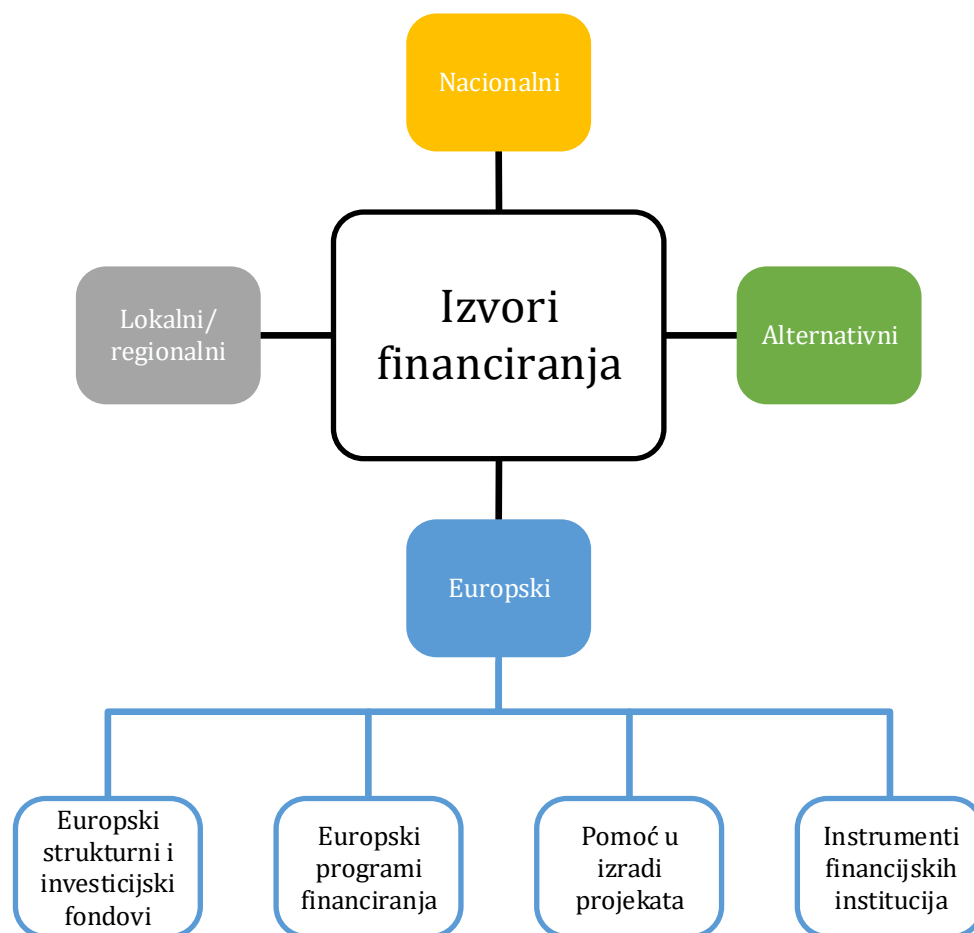
SMIV je definiran Zakonom o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20) kao računalni sustav za prikupljanje, obradu i verifikaciju informacija o energetske učinkovitosti i ostvarenim uštedama energije, a vodi ga Nacionalno koordinacijsko tijelo u skladu s Pravilnikom o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 33/20). Istim Zakonom propisana je obveza unosa svih potrebnih informacija u SMIV od strane odgovornih osoba javnog sektora.

SMIV predstavlja podlogu u provedbi mjera određenih Akcijskim planom energetske učinkovitosti Grada Šibenika, a konzistentna i redovita primjena i korištenje SMIV aplikacije trebala bi olakšati navedene analize te doprinijeti cjelovitosti analize ušteda energije na području županije. U sklopu detaljnije analize pojedinih mjera energetske učinkovitosti Prilogom II Pravilnika o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (NN 33/20) definirana je i metoda praćenja/mjerenja ušteda energije.

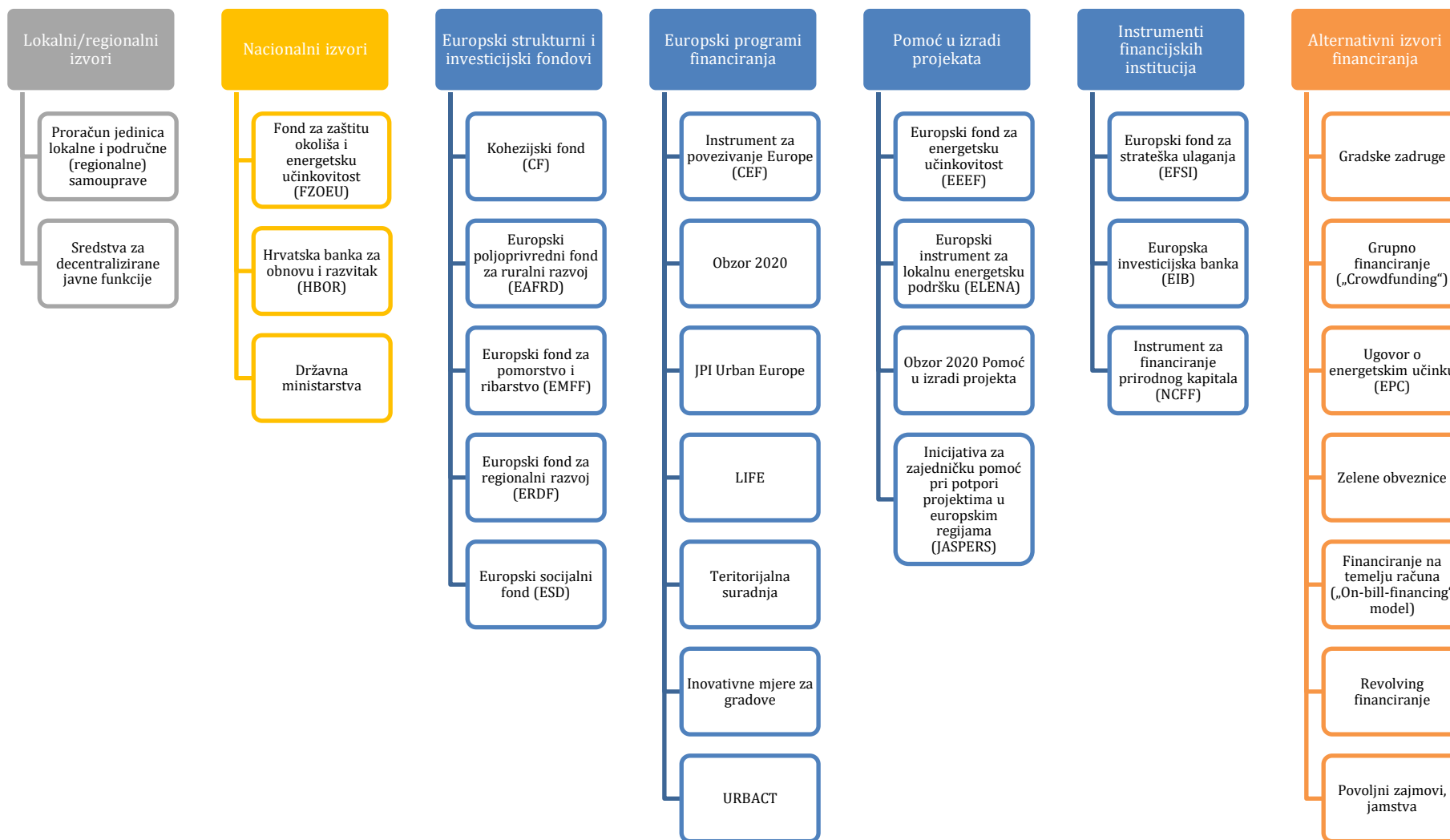
7 Mogućnosti financiranja provedbe mjera energetske učinkovitosti

Realizacija predloženih mjera može zahtijevati značajna ulaganja. Hrvatskoj kao punopravnoj članici Europske unije otvorene su mogućnosti za povlačenje sredstava iz Strukturnih i Kohezijskih fondova, a povećani su i dostupni izvori financiranja. Osim Strukturnih i Kohezijskih fondova, na raspolaganju su i drugi izvori odnosno modeli financiranja. ESCO model, revolving fondovi i javno–privatno partnerstvo samo su neki od izvora financiranja koji bi mogli doprinijeti oživljavanju investicijskih aktivnosti, a u ovom se trenutku ne koriste u značajnoj mjeri. Iz Europskih programa financiranja dobivaju se izravni financijski poticaji javnim tijelima za izradu profitabilnih projekata. Za potporu projekata koriste se i financijski proizvodi poput jamstava i vlasničkog kapitala.

Osnovna i detaljna podjela izvora financiranja prikazana je u nastavku, Slika 7.



Slika 7 Izvori financiranja



Slika 8 Podjela glavnih izvora financiranja

7.1 Lokalni/regionalni izvori financiranja

7.1.1 Proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Sredstva iz Gradskog i Županijskog proračuna mogu se iskoristiti u provedbi projekata.

7.1.2 Sredstva za decentralizirane javne funkcije

Jedinicama koje su preuzele decentralizirane funkcije, a iz dodatnog udjela u porezu na dohodak ne ostvare dovoljno sredstava do razine minimalnoga financijskog standarda država dodjeljuje sredstva iz fonda izravnavanja.

7.2 Nacionalni izvori financiranja

7.2.1 Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU)

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU) središnje je mjesto prikupljanja i ulaganja izvanproračunskih sredstava u programe i projekte zaštite okoliša i prirode, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Sredstva za financiranje aktivnosti Fonda osiguravaju se iz namjenskih prihoda od onečišćivača okoliša. Dodjela sredstava vrši se na temelju provedenog javnog natječaja odnosno javnog poziva. Korisnici sredstava Fonda mogu biti jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te ostale pravne i fizičke osobe. Djelatnost Fonda obuhvaća poslove u svezi s financiranjem pripreme, provedbe i razvoja programa i projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja okoliša, korištenju obnovljivih izvora energije i poboljšanju energetske učinkovitosti. Fond je direktno utjecao na povećanje ulaganja u energetiku u javnom, ali i u privatnom sektoru.

7.2.2 Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)

HBOR je državna razvojna i izvozna banka koja je uspostavila sljedeća tri programa za potporu projektima iz sektora energetike:

- program kreditiranja projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
- sporazum o suradnji s FZOEU o subvencioniranju kreditnih linija HBOR-a
- suradnja s EIB-om (Europska investicijska banka) – Darovnica iz Programa Europske komisije EEFF (engl. „*Energy Efficiency Finance Facility*“).

7.2.3 Državna ministarstva

Proračun Ministarstva gospodarstva i Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja - sredstva iz Proračuna Ministarstva gospodarstva i Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja mogu se iskoristiti u provedbi mjera energetske učinkovitosti.

7.3 Europski izvori financiranja

Europskim izvorima financiranja provedbe mjera energetske učinkovitosti pripadaju Europski strukturni i investicijski fondovi, Europski programi financiranja, Pomoć u izradi projekata i Instrumenti financijskih institucija.

7.3.1 Europski strukturni i investicijski fondovi

Ova grupa financiranja je usmjerena kroz operativne programe u državama članicama a sastoji se od:

1. Kohezijski fond (engl. *Cohesion Fund - CF*)
2. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (engl. *European Agricultural Fund for Rural Development - EAFRD*)
3. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (engl. *European Maritime Fisheries Fund - EMFF*)
4. Europski fond za regionalni razvoj (engl. *European Regional Development Fund - ERDF*)
5. Europski socijalni fond (engl. *European Social Fund - ESF*)

Komisija za sljedeći dugoročni proračun EU-a (2021.–2027.) predlaže osuvremenjivanje kohezijske politike, glavne ulagačke politike EU-a i jednog od najkonkretnijih izraza europske solidarnosti. Regionalni razvoj i kohezija nakon 2020. godine biti će usmjerena na pet ulagačkih prioriteta u kojima EU može postići najbolje rezultate:

1. Pametnija Europa
2. Zelenija Europa bez ugljika
3. Povezanija Europa
4. Socijalnija Europa
5. Europa bliža građanima.

Kohezijski fond

Kohezijski fond potiče ulaganja u prioritetne transeuropske transportne mreže i ulaganja u energente ili transport koji imaju koristi od okoliša u smislu energetske učinkovitosti, uporabe obnovljivih izvora energije, unaprjeđenja transporta i potpore intermodalnih oblika prijevoza. Kako bi se financirao iz Kohezijskog fonda projekt mora biti u skladu s operativnim programom regije/područja. Aplikacije za program mogu se podnijeti nacionalnom upravljačkom tijelu. CF se može koristiti i u obliku financijskih instrumenata. Svi Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI fondovi) koji uključuju CF mogu se koristiti u sklopu integriranih paketa na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini kroz teritorijalno integrirane instrumente poput Lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (CLLD) i Integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU).

Podrška za:

- razvoj „mjera EnU i OIE“
- provedba „mjera EnU i OIE“ (blaže mjere, npr. podizanje svijesti, uključivanje dioničara)
- provedba „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere).

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- bespovratna sredstva
- financijski instrumenti
- tehnička pomoć
- instrumenti sufinanciranja: zajam, jamstvo, vlasnički kapital
- razina financiranja programa iz Kohezijskog fonda može doseći najviše 85 % troškova programa.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- lokalne vlasti i administrativna tijela
- društvene, kulturne i obrazovne institucije
- nevladine organizacije
- poduzeća, MSP-ovi i udruge.

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD) jedan je od europskih strukturnih i investicijskih fondova, usmjeren na rješavanje posebnih izazova s kojima su suočena ruralna područja EU. EAFRD sufinancira ruralni razvoj kroz programe koje vode nacionalne vlade (programi ruralnog razvoja): vlada imenuje upravljačko tijelo čiji je zadatak potencijalne korisnike informirati o dostupnoj potpori, pravilima koja se primjenjuju i visini sudjelovanja EU-a. U programskom razdoblju 2014. - 2020 ponuđeno je 118 nacionalnih i regionalnih programa ruralnog razvoja čija se provedba sufinancira iz EAFRD-a i nacionalnih doprinosa. Programi ruralnog razvoja obuhvaćaju 4 od 6 prioriteta određenih na razini EU-a:

- transfer znanja i inovacija
- konkurentnost i održivost poljoprivrede
- organizacija prehrambenog lanca i upravljanje rizicima
- obnova, očuvanje i unapređivanje ekosustava
- učinkovitost resursa, gospodarstvo otporno na klimatske uvjete
- društvena uključenost i gospodarski razvoj.

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- bespovratna sredstva
- financijski instrumenti
- instrumenti financiranja: zajam, jamstvo, vlasnički kapital
- sufinanciranje ovisi o regijama i operativnim programima.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- lokalne vlasti i administrativna tijela
- društvene, kulturne i obrazovne institucije
- nevladine organizacije
- poduzeća, MSP-ovi i udruge.

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EMFF) jest fond za provedbu pomorskih i ribarstvenih politika EU-a. Fond ribarima pomaže u tranziciji ka održivom ribarstvu, osigurava potporu zajednicama obalnog područja u diversifikaciji gospodarstva, financira projekte kojima se otvaraju nova radna mjesta i unapređuje kvaliteta života u priobalnim područjima.

Šest prioriteta ovog fonda čine:

1. ekološki održivo, konkurentno ribarstvo s učinkovitim resursima
2. ekološki održiva, konkurentna akvakultura s učinkovitim resursima
3. poticanje provedbe zajedničkih ribarstvenih politika
4. povećanje zapošljavanja i teritorijalne kohezije promicanjem ekonomskog rasta i društvene uključenosti u obalnim i kopnenim zajednicama koje ovise o ribarstvu
5. poticanje marketinga i obrade kroz unaprijeđeno uređenje tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture te kroz unaprijeđenje sektora obrade i marketinga, naročito u najudaljenijim regijama poticanje provedbe integrirane pomorske politike.

Podrška za:

- provedbu „mjera EnU i OIE“ (blaže mjere, npr. podizanje svijesti, uključivanje dioničara)
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere).

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- bespovratna sredstva
- financijski instrumenti
- instrumenti financiranja: zajam, jamstvo, vlasnički kapital
- sufinanciranje ovisi o regijama i operativnim programima.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti): zajednice u obalnim i kopnenim područjima koje ovise o ribarstvu.

Europski fond za regionalni razvoj

Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) potpomaže gospodarski rast, otvaranje radnih mjesta i smanjivanje razlika među regijama. ERDF je usmjeren na ulaganja u nekoliko ključnih područja prioriteta:

1. inovacije i istraživanja
2. informacijske i komunikacijske tehnologije
3. konkurentnost malih i srednjih poduzeća (MSP-ova)
4. niskouglijčno gospodarstvo.

Organizacije koje mogu ostvariti korist od ERDF-a su javna tijela, organizacije u privatnom sektoru (posebice MSP-ovi), sveučilišta, udruge, nevladine organizacije, organizacije za dobrovoljni rad, ovisno o operativnom programu. Postoji nekoliko prioriteta ulaganja ERDF-a koji su izravno usmjereni na urbana područja. To primjerice znači više prilika za održivu urbanu mobilnost, obnovu osiromašenih zajednica i unaprijeđenje kapaciteta za istraživanja i inovacije.

Podrška za:

- razvoj „mjera EnU i OIE“
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (blaže mjere, npr. podizanje svijesti, uključivanje dioničara)
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere).

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- bespovratna sredstva
- financijski instrumenti
- instrumenti financiranja: zajam, jamstvo, vlasnički kapital
- sufinanciranje ovisi o regijama i operativnim programima.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- lokalne vlasti i administrativna tijela
- društvene, kulturne i obrazovne institucije
- nevladine organizacije
- poduzeća, MSP-ovi i udruge.

Europski socijalni fond

Europski socijalni fond (ESF) potpomaže tranziciju prema novim poslovnim modelima i profilima radnih mjesta. U razdoblju 2014. – 2020. najmanje 1,1 milijun EUR iz ESF-a bit će osigurano za unapređenje obrazovanja i sustava osposobljavanja potrebnog za prilagodbu vještina i kvalifikacija stvaranju novih radnih mjesta povezanih s energetikom i okolišem. Primjerice, sredstvima ESF-a moglo bi se financirati osposobljavanje instalatera tehnologija obnovljivih izvora energije, graditeljskih poduzeća za gradnju pasivnih ili nisko-energetskih zgrada, poduzeća koja obavljaju energetske obnove zgrada na globalnoj razini ili obrazovni programi/stažiranje za menadžere u području energetike u gradovima. Organizacije koje mogu ostvariti korist od ESF-a su javna tijela, neke organizacije u privatnom sektoru (posebice mala poduzeća), sveučilišta, udruge, nevladine organizacije i organizacije za dobrovoljni rad. Projekt mora biti u skladu s operativnim programom (OP) vaše regije/područja. Operativnim programom upravljaju upravljačka tijela.

Podrška za:

- razvoj „mjera EnU i OIE“
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (blaže mjere, npr. podizanje svijesti, uključivanje dioničara)
- zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti.

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- bespovratna sredstva
- financijski instrumenti
- instrumenti financiranja: zajam, jamstvo, vlasnički kapital
- sufinanciranje ovisi o regijama i operativnim programima.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- lokalne vlasti i administrativna tijela
- društvene, kulturne i obrazovne institucije
- nevladine organizacije
- poduzeća, MSP-ovi i udruge.

7.3.2 Europski programi financiranja

Europski programi financiranja su izravni poticaji financiranja Europske komisije ili njenih izvršnih agencija za projekte sa specifičnim ciljevima a sastoje se od:

1. Instrument za povezivanje Europe (engl. *Connecting Europe Facility – CEF*)
2. Obzor 2030 (engl. *Horizon 2030*)
3. JPI Urban Europe
4. LIFE
5. Europska teritorijalna suradnja (engl. *Territorial Cooperation*)
6. Inovativne mjere za gradove.
7. URBACT

Instrument za povezivanje Europe

Instrument za povezivanje Europe (CEF) potpomaže razvoj učinkovito povezanih transeuropskih održivih mreža visokih performansi u području prijevoza, energetike i digitalnih usluga. Osim bespovratnih sredstava, CEF financijsku potporu projektima nudi kroz inovativne financijske instrumente, poput jamstava i obveznica. CEF je podijeljen u tri sektora.

- ENERGETIKA

Projekti od zajedničkog interesa u sektoru energetike, naročito električne energije i plina. Projekti su potporu ostvarili za sljedeće ciljeve:

- 1) okončanje energetske izoliranosti
- 2) povećanje tržišne konkurentnosti promicanjem integracije unutarnjeg energetskog tržišta i interoperabilnosti prekograničnih plinskih mreža te mreža električne energije
- 3) poboljšanje sigurnosti opskrbe električnom energijom u Uniji
- 4) integraciju energije dobivene iz obnovljivih izvora i razvoj pametnih energetskih mreža.
- 5) otklanjanje uskih grla energetike
- 6) dovršenje unutarnjeg energetskog tržišta.

- TRANSPORT

Cilj mu je osigurati potporu ulaganjima u izgradnju nove prometne infrastrukture u Europi ili obnovu i unaprjeđenje postojeće. CEF Transport usmjeren je na prekogranične projekte i projekte čiji je cilj uklanjanje uskih grla ili premošćivanje veza koje nedostaju u različitim sektorima Glavne mreže, kao i na horizontalne prioritete poput sustava upravljanja prometom. TEN-T projekti koji se provode u svim državama članicama EU-a, obuhvaćaju sve vrste prijevoza: cestovni, željeznički, pomorskim, riječni, zračni, logistiku, komodalnost, inovacije.

- TELECOM

CEF u telekomunikacijama je ključni instrument EU-a kojim se omogućuje prekogranična interakcija između javnih uprava, poduzeća i građana, širenjem infrastrukture za digitalne usluge i širokopojasne mreže. Podržani projekti pridonijeti će stvaranju europskog eko-sustava interoperabilnih i međusobno povezanih digitalnih usluga kojima se održava jedinstveno digitalno tržište.

Podrška za:

- provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere)
- zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti.

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- bespovratna sredstva
- instrumenti financiranja: vlasničko ulaganje, zajmovi i/ili jamstva
- sufinanciranje se razlikuje ovisno o pozivu i sektoru od 15 % do 60 % i odnosi na financiranje studija izvedivosti projekta.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- javna tijela
- privatna poduzeća
- MSP-ovi
- privatne nekomercijalne organizacije, nevladine organizacije ili sporazumi s nacionalnom vladom.

Obzor 2030

Obzor 2030 (H2030) nastavak je najvećeg programa za istraživanje i inovacije ikad u EU (Obzor 2020) koji je imao gotovo 80 milijardi eura dostupnih u razdoblju od 7 godina (od 2014. do 2020.). Očekuje se da će H2030 i dalje težiti postizanju pametnog, održivog i inkluzivnog gospodarskog rasta, kao što je bio i prvotni cilj H2020. Organizaciju prethodnog programa H2020 čine tematske cjeline od kojih je svaka posvećena specifičnom izazovu. Među njima, one posebno relevantne za lokalna tijela vlasti su takozvani društveni izazovi (Societal Challenges – SC):

- 1) SC1 Zdravlje, demografske promjene i dobrobit
- 2) SC2 Prehrambena sigurnost, održiva poljoprivreda i šumarstvo, morsko i pomorsko istraživanje i istraživanje unutarnjih voda te bioekonomija
- 3) SC3 Sigurna, čista i učinkovita energija
- 4) SC4 Pametni, „zeleni“ i integrirani prijevoz
- 5) SC5 Klimatske aktivnosti, okoliš, učinkovitost resursa i sirovina
- 6) SC6 Europa u svijetu koji se mijenja - uključenije, inovativnije i reflektivnije društvo
- 7) SC7 Sigurna društva - zaštita slobode i sigurnosti Europe i njenih građana.

Podrška za:

- razvoj „mjera EnU i OIE“
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (blaže mjere, npr. podizanje svijesti, uključivanje dioničara)
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere)
- zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti.

Informacije o financiranju (vrsta financiranje i sufinanciranje):

- bespovratna sredstva.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- sve pravne osobe s poslovnim nastanom u EU i ostale države sudionice.

Program H2020 obično zahtijeva sudjelovanje najmanje tri partnera iz najmanje tri države sudionice. Za posebne pozive mogu se primjenjivati posebni uvjeti.

JPI Urban Europe

JPI „Urbana Europa“ jest transnacionalni program za istraživanje i inovacije temeljen na i usklađen s nacionalnim strategijama i istraživačkim programima. Njena misija „Globalni urbani izazovi - zajednička europska rješenja“ izraz je ambicije ove inicijative za osiguravanje pravih rješenja i unaprjeđenja gradova, njihovih stanovnika i poduzeća. Strateška agenda za istraživanje i inovacije (SRIA) razvijena je kako bi se utvrdili i dogovorili prioriteta istraživanja i utvrdile mjere za zajedničku provedbu. SRIA opisuje dugoročnu strategiju i prioritete istraživanja te ocrta plan provedbe u razdoblju 2015 – 2020. Utvrđeno je pet prioriteta područja; pozivi na podnošenje prijedloga obuhvaćaju jedno od ovih područja.

Tih pet područja su:

- 1) dinamična urbana gospodarstva
- 2) dobrobit i financije
- 3) otpornost urbanog okoliša
- 4) dostupnost i povezanost
- 5) upravljanje i sudjelovanje
- 6) Poziv na podnošenje prijedloga.

Podrška za razvoj „mjera EnU i OIE“.

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- bespovratna sredstva
- sufinanciranje se nažalost razlikuje od poziva do poziva i od države do države. Većina gradova osigurava potpuno financiranje školstva i sufinanciranje općina, no stope se mogu razlikovati.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- lokalne / regionalne vlasti
- lokalne energetske agencije

- sveučilišta
- istraživački instituti
- poduzetnici
- građanske platforme.

LIFE

LIFE financira inovativne projekte koji predstavljaju nove tehnike i metode. Ove „klasične” vrste projekata nadopunjene su „integriranim” projektima koji su kombinacija LIFE financiranja iz drugih izvora potpore kako bi se maksimizirao njihov učinak na velikom području. LIFE financiranje može biti potpomognuto putem dva financijska instrumenta, Instrumentom za financiranje prirodnog kapitala i Instrumentom za privatno financiranje energetske učinkovitosti. Uz to, projektima LIFE može se osigurati tehnička pomoć, učvrstiti kapaciteti gradnje i obaviti pripremni radovi za zadovoljavanje sukladnosti zakonodavstva o zaštiti okoliša. Njima se može prenositi i inicijativa Europske snage solidarnosti osiguravanjem prilika za uključivanje mladih.

Projekti se financiraju po sljedećim kategorijama:

- 1) klasični projekti su projekti najbolje prakse, demonstracijski, pilot-projekti, informativni, projekti za podizanje svijesti ili projekti širenja
- 2) pripremni projekti bave se specifičnim potrebama razvoja i provedbe politike i zakonodavstva EU-a o zaštiti okoliša ili klimatskoj politici.

Integrirani projekti provode se na teritoriju većem (regionalni, više-regionalni, nacionalni ili trans-nacionalni) od ostalih LIFE projekata. U okviru potprograma za okoliš, ovim se projektima provode planovi ili strategije propisani posebnim zakonodavstvom EU o zaštiti okoliša - primarno u području prirode, voda, otpada i zraka. U okviru pod-programa za klimatske aktivnosti, integriranim projektima provode se akcijski planovi, strategije ili programi prilagođavanja klimatskim promjenama koje propisuje zakonodavstvo EU - primarno u području ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama. Projekti za tehničku pomoć, u okviru oba pod-programa za mjeru zaštite okoliša i klimu, osiguravaju poticaje za mjere i financijsku potporu kojima se podnositeljima prijava pomaže u pripremi integriranih projekata. Bespovratnim sredstvima za nevladine organizacije pomaže se razvoj i provedba politike zaštite okoliša ili klimatske politike EU, omogućavanjem dijaloga s dionicima. Europske nevladine organizacije koordiniraju i usmjeravaju stajališta nacionalnih organizacija i građana kao osnovu za procese odlučivanja, sudjelovanje u izradi pripremnih studija i imaju značajnu ulogu u podizanju svijesti.

Podrška za:

- razvoj „mjera EnU i OIE“
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (blaže mjere, npr. podizanje svijesti, uključivanje dioničara)
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere)
- zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje)

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- bespovratna sredstva
- 60 % (iznimno, stopa sufinanciranja do najviše 75 % ukupno prihvatljivih troškova može se odobriti za prijedloge LIFE Priroda i bio-raznolikost).

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- javno tijelo (lokalno, regionalno, nacionalno)
- privatne komercijalne organizacije
- privatne nekomercijalne organizacije, primjerice nevladine organizacije.

Europska teritorijalna suradnja

Interreg Europe regionalnim i lokalnim vladama u cijeloj Europi pomaže razvijati i ostvarivati bolju politiku. Stvaranjem okruženja i prilika za razmjenu rješenja cilj je fonda osigurati da vladina ulaganja, inovacije i napori uloženi u njihovu provedbu zajednički dovedu do integriranog i održivog utjecaja na ljude i prostor. Fond podupire projekte sa sljedećim temama:

- 1) istraživanje i razvoj
- 2) konkurentnost MSP-ova
- 3) niskougljično gospodarstvo
- 4) okoliš i učinkovitost resursa.

Kroz međuregionalni projekt suradnje partneri moraju identificirati zajednički interes i zatim zajednički raditi 3 - 5 godina. U početku partneri razmjenjuju iskustvo, ideje i najbolji način za rješavanje određenog pitanja. Svaka regija-partner obvezna je: izraditi akcijski plan, sastaviti skupinu dionika, sudjelovati u radu Europskih političkih platformi za učenje. U ovoj fazi svaki partner mora pratiti napredak provedbe svog akcijskog plana i podnijeti izvješće glavnom partneru. U ovom razdoblju moguće je podupirati i pilot-mjere.

Podrška za:

- razvoj „mjera EnU i OIE“
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (blaže mjere, npr. podizanje svijesti, uključivanje dioničara).

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- bespovratna sredstva
- financijski instrumenti
- instrumenti financiranja: zajmovi, vlasničko ulaganje i jamstva
- sufinanciranje: 85 % javna tijela 75 % privatna tijela 50 % za Norvešku i Švicarsku.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- javna tijela - lokalna, regionalna i nacionalna
- upravljačka tijela/posrednička tijela - zadužena za programe Ulaganja za rast i radna mjesta ili Europsku teritorijalnu suradnju
- agencije, instituti za istraživanja, tematske i neprofitne organizacije, koji djeluju zajednički s lokalnim oblikovateljima politika

- prijedlog: od 5 do 10 partnera iz najmanje 3 države.

Inovativne mjere za gradove

Glavni cilj Inovativnih mjera za gradove (UIA) jest urbanim sredinama diljem Europe osigurati sredstva za ispitna inovativna rješenja za glavne urbane izazove i vidjeti kako to djeluje u praksi i reagira na složenost stvarnog života. Program podržava provedbu pilot-projekata i naglasak stavlja na procese sudjelovanja koji uključuju različite dionike poput agencija, partnera iz privatnog sektora, udruge, institute za istraživanja, nevladine organizacije itd. Mogu se uključiti kao partneri za realizaciju ili kao dio šire skupine dionika.

Projekte može podnositi:

- 1) jedno samostalno urbano područje ili
- 2) partneri iz iste države ili
- 3) partneri iz više zemalja
- 4) vrijednost projekta trebala bi iznositi min. 1 - maks. 5 milijuna EUR
- 5) prijave se mogu podnositi na različitim jezicima EU-a.

Podrška za:

- provedbu „mjera EnU i OIE“ (blaže mjere, npr. podizanje svijesti, uključivanje dioničara)
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere)
- zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti.

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- bespovratna sredstva
- poticaj koji uključuje uplatu predujma
- najviše 80% troškova projekta.

URBACT

Misija URBACT-a jest gradovima omogućiti zajednički rad i razvijanje integriranih rješenja povezivanjem u mrežu, učenjem razmjenom iskustava, učenjem na temelju iskustva te identificiranjem dobre prakse radi poboljšanja urbanih politika. URBACT III (2014. - 2020.) je razvijen za nastavak promicanja održivog integriranog urbanoj razvoja i sudjelovanja u izradi strategije Europe 2020. Program se temelji na četiri glavna cilja:

- 1) kapacitetu za provedbu politike: kako bi se unaprijedio kapacitet gradova za upravljanje održivim politikama i praksama na integrirani i participativni način.
- 2) osmišljavanju politike: kako bi se unaprijedilo osmišljavanje održivih urbanih politika i praksi u gradovima.
- 3) provedbi politike: kako bi se unaprijedila provedba integriranih i održivih urbanih strategija i mjera u gradovima.
- 4) gradnji i razmjeni znanja: kako bi se praktičarima i onima koji donose odluke na svim razinama omogućio pristup znanju i razmjeni know-howa o svim vidovima održivog urbanog razvoja radi unaprjeđivanja urbanih razvojnih politika.

Za postizanje ovih ciljeva URBACT III će razviti tri oblika interventnih mjera: transnacionalnu razmjenu, razvoj kapaciteta, kapitalizaciju i širenje. Program podupire mjere u sljedećim područjima:

- 1) okoliš i bio-raznolikost
- 2) integrirani urbani razvoj
- 3) upravljanje
- 4) gospodarstvo
- 5) uključivanje.

Podrška za:

- provedbu „mjera EnU i OIE“ (blaže mjere, npr. podizanje svijesti, uključivanje dioničara)
- zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti.

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- bespovratna sredstva
- sufinanciranje: 85 % za partnere iz slabije razvijenih regija 70 % za partnere iz razvijenijih regija 50 % za partnere iz Norveške i Švicarske.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- gradovi i općine
- razine upravljanja komunalnom infrastrukturom, primjerice gradske četvrti i okruzi u slučajevima kada ih predstavljaju političko-administrativne institucije zadužene za oblikovanje i provedbu politika u području politike koju obuhvaća pripadajuća URBACT mreža u koju se oni žele uključiti
- tijela metropolitanskih središta i organiziranih aglomeracija, kada ih predstavljaju političko-administrativne institucije s delegiranim ovlastima za oblikovanje i provedbu politika u području politike koju obuhvaća pripadajuća URBACT mreža.
- pokrajinska, regionalna i nacionalna tijela, u mjeri u kojoj se radi o urbanim pitanjima
- lokalne agencije definirane kao javne ili polu-javne organizacije koje su osnovali gradovi, koje su u potpunom ili djelomičnom vlasništvu gradskih tijela, koje su odgovorne za izradu i provedbu posebnih politika (za gospodarski razvoj, opskrbu energentima, zdravstvene usluge, prijevoz itd.
- sveučilišta i istraživački centri, u mjeri u kojoj se radi o urbanim pitanjima;
- javno tijelo iste kategorije.

7.3.3 Pomoć u izradi projekata

Izravne financijske poticaje javnim tijelima za izradu profitabilnih projekata čine:

1. Europski fond za energetske učinkovitost (engl. *European Energy Efficiency Fund - EEEF*)
2. Europski instrument za lokalnu energetske podršku (engl. *European Local Energy Assistance - ELENA*)
3. Obzor 2020 Pomoć u izradi projekata (engl. *Horizon 2020 Project Development Assistance*)
4. Inicijativa za zajedničku pomoć pri potpori projektima u europskim regijama (engl. *Joint Assistance to Support Projects in European Region - JASPERS*).

Europski fond za energetska učinkovitost

Europski fond za energetska učinkovitost – Instrument za tehničku pomoć (engl. *Technical Assistance Facility - TAF*) potpomaže projekte u sektoru energetske učinkovitosti. Cilj je EEEF-TAF premostiti razliku između planova održive energije i realnih ulaganja potpomaganjem korisnika osiguravanjem konzultantskih usluga vezanih na programe ulaganja (primjerice studije izvodljivosti, energetske analize i ocjenjivanje ekonomske održivosti ulaganja, pravne pomoći). Obuhvaća i izravne troškove članova osoblja korisnika TAF-a, ako je to potrebno. Ako se program ulaganja ne financira iz EEEF-a, postoji obveza nadoknade troškova usluga koje je ranije podmirio EEEF.

Podrška za zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti.

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- tehnička pomoć
- nema sufinanciranja.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- regije
- gradska vijeća
- sveučilišta
- javne bolnice
- ostali javni subjekti.

Europski instrument za lokalnu energetska podršku

Europski instrument za lokalnu energetska podršku osigurava poticaje za tehničku pomoć usmjerenu na provedbu učinkovitosti energije, distribuciju obnovljive energije te projekte i programe prijevoza u gradovima. Poticaj se može koristiti za financiranje troškova povezanih s izradom studija isplativosti i istraživanja tržišta, za izradu strukture programa, poslovnih planova, energetske analize i strukturiranja financija te za pripremu postupka nabave, ugovaranja i jedinica za provedbu projekta. ELENA potpomaže programe iznad 30 milijuna EUR u trajanju od 2-4 godine i može pokrivati najviše 90 % troškova tehničke pomoći/izrade projekta. Manji projekti mogu se podržati ako su integrirani u veće investicijske programe.

Podrška za:

- razvoj „mjera EnU i OIE“
- zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti.

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- tehnička pomoć
- sufinancira se najviše 90 % prihvatljivih troškova.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- javni i privatni nositelji projekta poput lokalnih, regionalnih ili državnih tijela
- tijela i gospodarski subjekti u domeni prijevoza
- gospodarski subjektu u domeni socijalnih stanova
- ostala poduzeća (npr. upravitelji objekata, maloprodajni lanci, poduzeća za usluge energetike).

Obzor 2020 Pomoć u izradi projekata

Horizon2020 pomoć u izradi projekata (engl. *Project Development Assistance - PDA*) je instrument za tehničku pomoć. Ovaj PDA pomoći će ojačati tehničko, ekonomsko i pravno stručno znanje potrebno za razvoj projekata i omogućiti pokretanje konkretnih ulaganja, što i čini konačan cilj i rezultat projekta.

Prijedlozi trebaju biti usmjereni na jedan ili više od sljedećih sektora:

- 1) postojeće javne i privatne zgrade uključujući i socijalno stanovanje, kako bi se značajno smanjila potrošnja energije za grijanje/hlađenje i struje
- 2) energetska učinkovitost industrije i uslužnih djelatnosti
- 3) energetska učinkovitost svih oblika javnog prijevoza (primjerice visoko učinkovit vozni park prijevoznika, učinkovita logistika tereta u urbanim sredinama, e-mobilnost te promjene i prijelazi oblika prijevoza)
- 4) energetska učinkovitost postojeće infrastrukture poput javne rasvjete, sustava za centralizirano grijanje/hlađenje te usluge vodoopskrbe i zbrinjavanja otpadnih voda.

Podrška za zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti.

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- tehnička pomoć
- nema sufinanciranja.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- nositelj javnih i privatnih projekata poput javnih tijela ili skupina javnih tijela
- javni/privatni nositelji i tijela zaduženi za infrastrukturu
- poduzeća za energetske usluge
- maloprodajni lanci
- veleposjednici i uslužne djelatnosti/industrija.

Inicijativa za zajedničku pomoć pri potpori projektima u Europskim regijama

Inicijativa za zajedničku pomoć pri potpori projektima u europskim regijama pomaže gradovima i regijama usmjeriti europska sredstva u vrhunske projekte. JASPERS lokalnim tijelima i nositeljima projekata nudi besplatnu pomoć u svim fazama ciklusa projekta, od ranih faza ideje o projektu do konačnog podnošenja zahtjeva za EU financiranje.

Pomoć obuhvaća:

- 1) analizu projekta i davanje preporuka
- 2) horizontalne zadatke
- 3) stratešku potporu
- 4) razvoj kapaciteta
- 5) potporu provedbe
- 6) neovisnu analizu kvalitete.

Inicijativa JASPERS podržava projekte u sljedećih pet područja: Energija i kruti otpad, željeznički, zračni i pomorski prijevoz, pametan razvoj, ceste, voda i otpadne vode.

Podrška za zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- tehnička pomoć
- nema sufinanciranja.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti): mogu se prijaviti lokalna, regionalna, nacionalna tijela ili ostali subjekti s javnim interesom.

7.3.4 Instrumenti financijskih institucija

Instrumenti financijskih institucija su financijski proizvodi poput zajmova, jamstava, vlasničkog kapitala i ostalih rizičnih mehanizama za potporu projekata. Instrumenti se dijele na tri izvora financiranja:

1. Europski fond za strateška ulaganja (engl. *European Fund for Strategic Investments - EFSI*)
2. Europska investicijska banka (European Investment Bank - EIB)
3. Instrument za financiranje prirodnog kapitala (engl. *Natural Capital Financing Facility – NCFE*)

Europski fond za strateška ulaganja

Europski fond za strateška ulaganja (EFSI) ključni je stup Plana ulaganja u Europu (tzv. „Junckerovog plana”) koji su u studenome 2014. zajednički pokrenule Grupa Europske investicijske banke (EIB) i Europska komisija kako bi riješile pitanje nedostatka financiranja i potaknule rast i otvaranje radnih mjesta, mobiliziranjem privatnog financiranja strateških ulaganja (Uredba iz lipnja 2015.). Investicijski plan usmjeren je na uklanjanje prepreka ulaganjima, omogućavanju vidljivosti i pružanju tehničke pomoći projektima ulaganja te unaprjeđenju korištenja postojećih i novih financijskih resursa. Cilj je financiranje visokorizičnih projekata, maksimiziranje utjecaja javnih ulaganja i deblokiranje onih privatnih te osiguravanje dodatnih oblika financiranja za strateška ulaganja, MSP-ove i srednje kapitalizirana poduzeća.

Projekti financirani iz EFSI-a moraju, naročito, biti:

- 1) ekonomski i tehnički zdravi
- 2) dio najmanje jednog sektora prihvatljivog za EFSI
- 3) usmjereni postizanju ciljeva EU-a, uključujući održivi rast i zapošljavanje

- 4) dovoljno razrađeni da budu profitabilni
- 5) cjenovno prilagođeni proporcionalno preuzetom riziku.

Podrška za:

- provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere)
- zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti.

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- financijski instrumenti
- instrumenti financiranja: zajmovi, jamstva i vlasnička ulaganja.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- prijaviti se mogu sve vrste javnih i privatnih ulagatelja u Europi imaju status prihvatljivih primatelja financiranja iz EFSI-a.

Europska investicijska banka

Investicijski zajmovi za velike samostalne projekte ulaganja: gradovi i regije imaju različite potrebe za financiranjem. Kad veliki samostalni projekt ulaganja treba dugoročno financiranje, Europska investicijska banka (EIB) može mu osigurati zajmove specifične samo za taj projekt i takvi se zajmovi nazivaju investicijski zajmovi. EIB osigurava sredstva individualnim projektima čiji ukupan trošak ulaganja premašuje 25 milijuna EUR. Potpora EIB-e često je ključna za privlačenje ostalih ulagatelja. Ti zajmovi mogu pokrivati najviše 50 % ukupnih troškova kako javnih tako i privatnih nositelja projekta, no u prosjeku taj dio pokriva oko jedne trećine. Višekomponentni (okvirni) zajmovi: okvirni se zajmovi koriste za financiranje na desetine ili čak stotine projekata u različitim sektorima. Projekti, koji se najčešće odnose na infrastrukturu, uštedu/obnovljive izvore energije, prijevoz i urbanu obnovu, grupirani su u višekomponentne, višegodišnje programe ulaganja. Okvirni programi najprilagodljiviji su instrument financiranja za gradove i regije. Uvjeti: projekt mora zadovoljavati ciljeve financiranja EIB-a i mora biti ekonomski, financijski, tehnički i ekološki zdrav. Uvjeti financiranja ovise o vrsti ulaganja i instrumentu osiguranja koji je ponudila treća strana (banke ili sindikati banaka, ostale financijske institucije ili matično poduzeće).

Podrška za provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere).

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- financijski instrumenti
- instrumenti financiranja: zajam, min. 25 milijuna EUR
- sufinanciranje: Zajmovi pokrivaju najviše 50 % ukupnih troškova (u prosjeku je ovaj udio oko jedne trećine).

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti): prijaviti se mogu promicatelji javnog i privatnog sektora

Instrument za financiranje prirodnog kapitala

Instrument za financiranje prirodnog kapitala (*engl. Natural Capital Financing Facility – NCFF*) nudi inovativna financijska rješenja kao potporu onim profitabilnim projektima koji imaju potencijal osiguravati prihod ili uštedu troškova, promicanjem očuvanja, obnove, upravljanja ili naglašavanja prirodnog kapitala i prednosti prilagođavanja klimatskim promjenama, uključujući i rješenja temeljena na eko-sustavima pa sve do izazove povezanih sa zemljom, tlom, šumarstvom, poljoprivredom, vodom i otpadom. Fond nadopunjuje tehnička asistencija za podršku pripreme, provedbe i praćenja projekata. NCFF je prilagodljiv mehanizam koji omogućuje osiguravanje izravnog i/ili posredovanog financiranja zaduženja i sredstava kapitalnog ulaganja ovisno o vrstama projekta i uvjetima.

Kako bi bio prihvatljiv za NCFF financiranje projekt mora zadovoljavati sljedeće kriterije:

- 1) promicati jedan od ili oba sljedeće kriterija
- 2) očuvanje, obnova, upravljanje i poticanje eko-sustava, uključujući i rješenja temeljena na eko-sustavima te
- 3) primjenu pristupa temeljenih na eko-sustavu koji poduzećima i zajednicama omogućuju utvrđivanje rizika povezanih s postojećim i planiranim utjecajem klimatskih promjena, uključujući kako urbane tako i ruralne i obalne infrastrukturne projekte
- 4) dokazati financijske i ekonomske prednosti, uključujući sposobnost ostvarivanja prihoda ili smanjenja troškova, pri čemu ukupne koristi nadmašuju troškove
- 5) pridonijeti ostvarivanju ciljeva programa EU LIFE za prirodu i bio-raznolikost i/ili prilagođavanje na klimatske promjene
- 6) zadovoljiti standardne kriterije ulaganja EIB-a.

Podrška za:

- provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere)
- zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti.

Informacije o financiranju (vrsta financiranja i sufinanciranje):

- financijski instrumenti
- tehnička pomoć
- instrumenti financiranja: zaduženje, vlasničko ulaganje, posredno i izravno financiranje
- sufinanciranje: NCFF izravnim financiranjem zaduženja financira najviše 75% ukupnih troškova projekta. Kod vlasničkih ulaganja, maksimalan udio NCFF-a u sredstvima iznosi 33 %.

Informacije o korisnicima (tko se može prijaviti):

- javni i privatni subjekti, javna tijela, vlasnici zemljišta i privatne nekomercijalne organizacije poput nevladinih organizacija. Financijske institucije mogu prednosti iskoristiti kao ulagatelji ili kao financijski posrednici.

7.4 Alternativni izvori financiranja

Alternativni izvori financiranja su kanali i instrumenti financiranja koji su izašli iz okvira klasičnog sustava financiranja i dijele se na:

- 1) Gradske zadruge (engl. *Citizen Cooperatives*)
- 2) Grupno financiranje (engl. „*Crowdfunding*“)
- 3) Ugovor o energetske učinku (engl. *Energy Performance Contracting - EPC*)
- 4) Zelene obveznice (engl. *Green Municipal Bonds*)
- 5) Financiranje na temelju računa (engl. „*On-bill-financing*“ model)
- 6) Revolving financiranje (engl. *Revolving loan funds*)
- 7) Povoljni zajmovi i jamstva (engl. *Soft loans, guarantees*)

Za ovu grupu izvora koriste se alternativne sheme financiranja.

Gradske zadruge

Energetske zadruge upućuju na poslovne modele u kojima građani zajednički posjeduju i sudjeluju u projektima obnovljivih izvora energije ili projektima energetske učinkovitosti. U energetske zadrugama građani sudjeluju kako u donošenje odluka tako i u financijskom i ekonomskom aspektu. Pravo sudjelovanja imaju svi građani. Nakon što kupe udio u zadruzi, učlane se ili postanu suvlasnici lokalnog projekta RES-a, članovi zadruge dijele dobit i često imaju priliku kupovati struju po fer cijeni. Osim toga, članovi mogu aktivno sudjelovati u radu zadruge: odlučivati o tome kamo i u što bi zadruga trebala ulagati, a od njih se traži savjet i pri određivanju cijene energenata.

Podrška za:

- razvoj „mjera EnU i OIE“
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (blaže mjere, npr. podizanje svijesti, uključivanje dioničara)
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere)
- zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti.



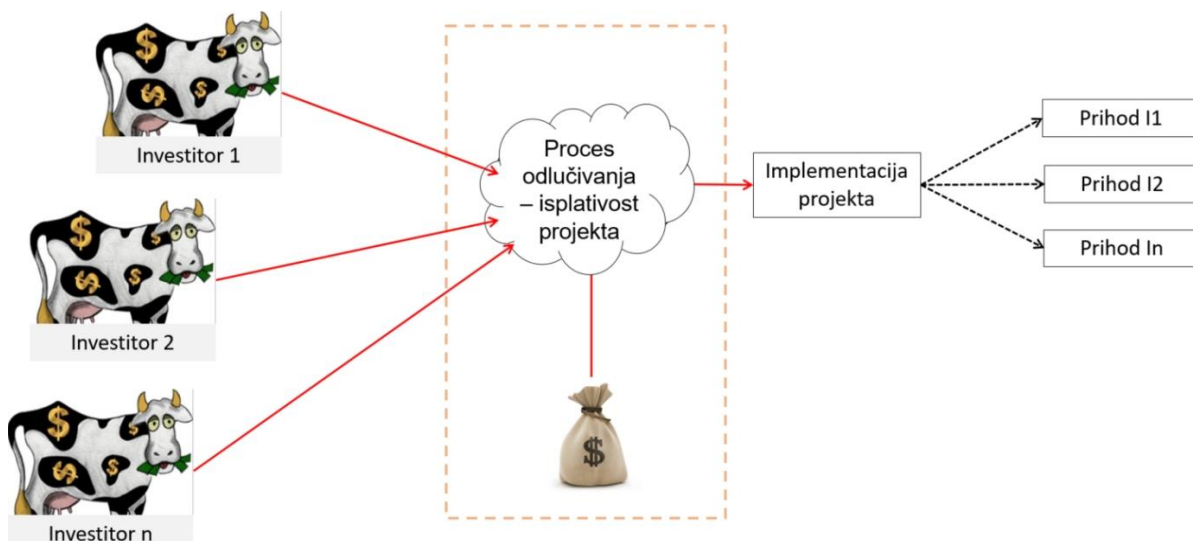
Slika 9 Gradske zadruge

Grupno financiranje

Platforma za „crowdfunding” okuplja resurse svih nositelja većinu vremena koristeći platformu na internetu. Model „crowdfunding” za projekte u području održive energije i u području klimatskih promjena prirodan je nastavak modela građanske zadruge čak i za veće zajednice. Zahvaljujući internetu, „crowdfundingom” je moguće privući potporu ljudi iz cijele države, a u porastu je međunarodno grupno financiranje. Razlika između platformi za „crowdfunding” i građanskih zadruga je strukturna. Platforme za „crowdfunding” usmjerene na održivu energiju mogu imati više različitih projekata u različitim državama i mogu ponuditi različite vrste sudjelovanja (zajam, donaciju itd.) dok je energetska zadruga jedna organizacija koja obično sakuplja novac za financiranje vlastitih projekata. Međutim, te se razlike sve više gube: zadruge mogu izraditi vlastite ponude za ulaganje ili čak mogu koristiti platforme za „crowdfunding” kako bi financirale dio svojih ciljeva.

Podrška za:

- razvoj „mjera EnU i OIE“
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (blaže mjere, npr. podizanje svijesti, uključivanje dioničara)
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere)
- zapošljavanje stručnjaka / priprema projekata koji se mogu unovčiti.

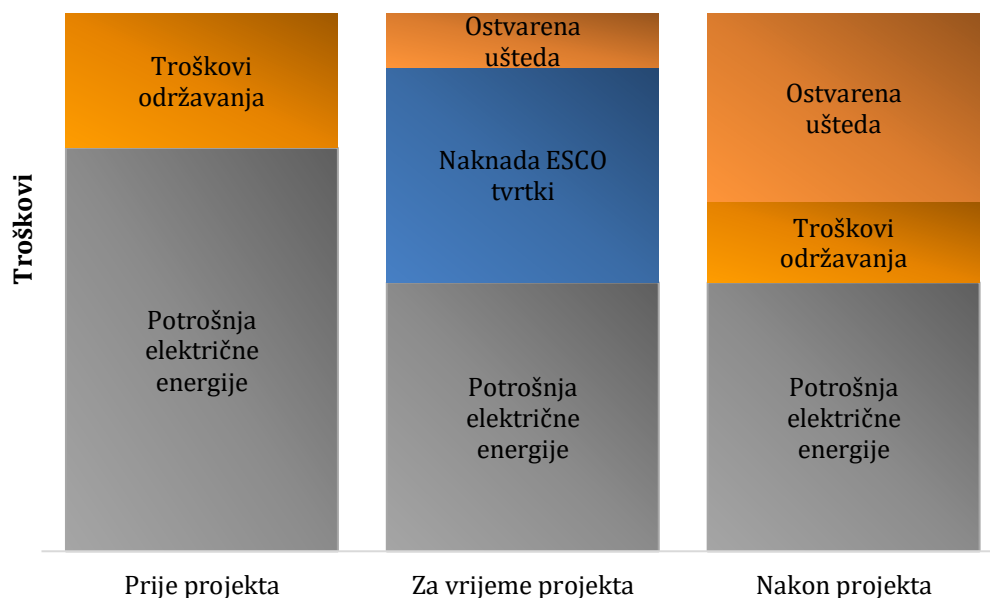


Slika 10 Crowdfunding

Ugovor o energetske učinku

Ugovor o energetske učinku jest oblik kreativnog financiranja unaprjeđenja kapitala koji omogućuje financiranje energetske obnove iz smanjenja cijene. U okviru dogovora, vanjska organizacija (poduzeće za energetske usluge - ESCO) provodi projekt osiguravanja energetske učinkovitosti ili projekt obnovljive energije i prihod od ušteta ili proizvedene obnovljive energije koristi za otplatu troškova projekta (uključujući troškove ulaganja). Ključna je činjenica da ESCO neće primiti uplatu ako projekt ne osigurava uštete energije kako je bilo očekivano. Pristup se temelji na prijenosu tehničkih vještina s kupca na ESCO na osnovi jamstava za uredno izvršenje koja dostavlja ESCO. U slučaju ugovora o energetske učinku naknada poduzeću za energetske usluge (ESCO) temelji se na ostvarenoj radnoj uspješnosti; mjera radne uspješnosti su postignute uštete energije ili energetske usluge. Ovaj ugovor je sredstvo za postizanje poboljšanja infrastrukture objekata kojem nedostaju vještine energetske inženjeringa, radna snaga ili vrijeme potrebno za upravljanje, osiguravanje kapitala, razumijevanje rizika ili tehnološke informacije.

Podrška za provedbu „mjera EnU i OIE“(obvezujuće mjere).



Slika 11 Ugovor o energetske učinku

Zelene obveznice

Obveznica predstavlja dužničko ulaganje u kojem jedan ulagatelj posuđuje novac subjektu (obično poduzeću ili instituciji) koji novac posuđuje na određeno vrijeme uz promjenjivu ili fiksnu kamatnu stopu. Obveznice izdaju poduzeća, općine, države ili vlade kako bi prikupile novac i financirale svoje projekte i aktivnosti. Zelene obveznice su svi oni instrumenti koji se koriste isključivo za financiranje prihvatljivih zelenih ulaganja. Mogu postati privlačne ako su povezane s poreznim olakšicama.

Podrška za provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere).

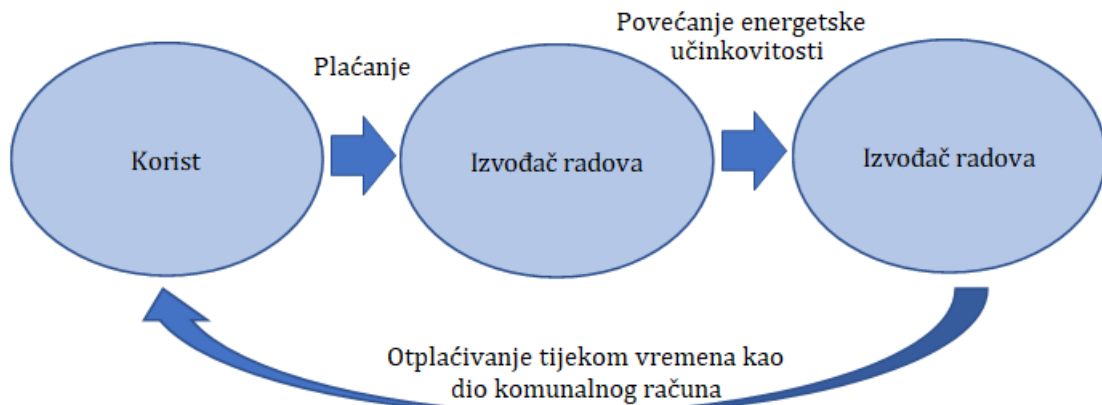


Slika 12 Zelene obveznice

Financiranje na temelju računa

„On-bill Financing” je metoda financiranja unaprjeđenja energetske učinkovitosti koja kao osnovu za povrat uzima račune za komunalne usluge. Dobavljači energenata otplatu zajma naplaćuju računima za energente. Time se kompenzira veza koja postoji između komunalnog poduzeća i kupca kako bi se omogućio pristup financiranju održivih ulaganja u energetici.

Podrška za provedbu „mjera EnU i OIE“(obvezujuće mjere).



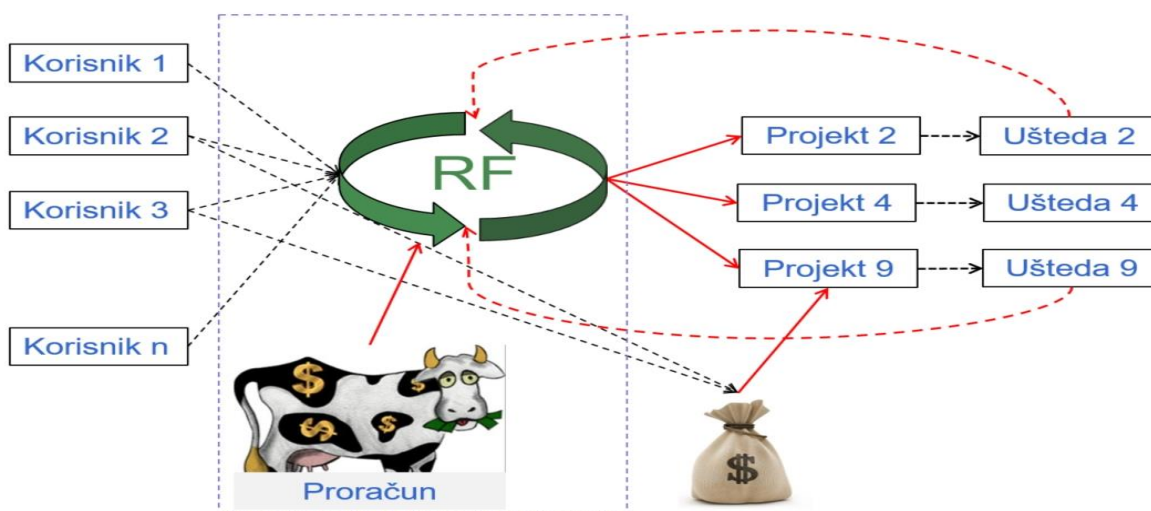
Slika 13 On-bill financing

Revolving financiranje

Financiranje iz revolving zajma predstavlja izvor novca iz kojeg se financiraju zajmovi za nekoliko projekata održive energije. Revolving financiranjem mogu se osigurati zajmovi za projekte koji nemaju pravo pristupa ostalim zajmovima financijskih institucija ili zajmovi s kamatnom stopom koja je niža od tržišne (povoljni zajmovi).

Podrška za:

- provedbu „mjera EnU i OIE“ (blaže mjere, npr. podizanje svijesti, uključivanje dioničara)
- provedbu „mjera EnU i OIE“ (obvezujuće mjere).



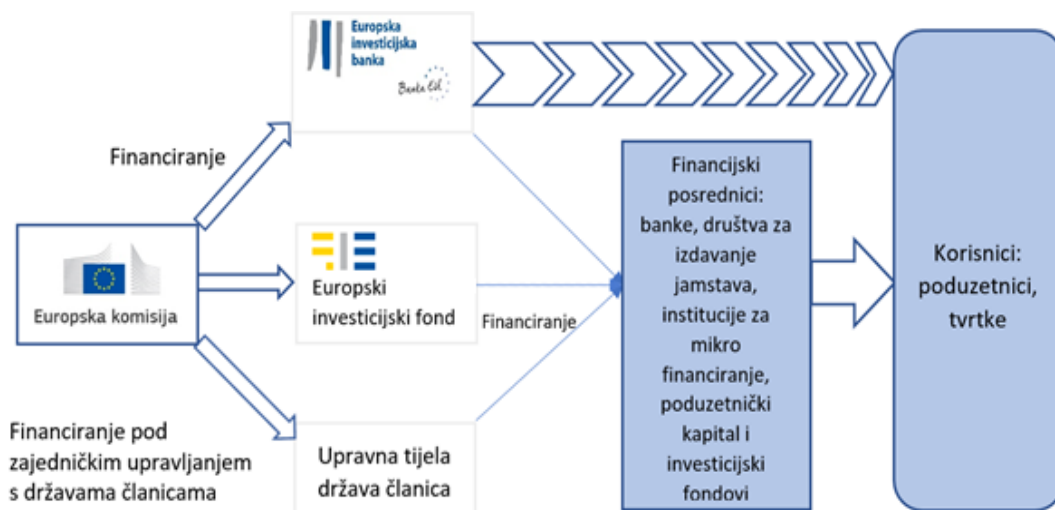
Slika 14 Revolving financiranje

Povoljni zajmovi i jamstva

Financiranje energetske obnove zgrada veliki je izazov. Budući da ova ulaganja variraju od 200 do 1.200 EUR/m², pristup poželjnom i dugoročnom financiranju predstavlja prvu prepreku vlasnicima stanova. Financijski poticaji u obliku bespovratnih sredstava, jamstava ili povoljnih zajmova za energetske obnove mogli bi vlasnike stanova lakše motivirati na donošenje odluke o ulaganju. U suradnji s financijskim institucijama lokalna i regionalna tijela mogu privatnim vlasnicima stambenih zgrada ponuditi:

- 1) povoljne zajmove: zajmove čije su kamatne stope niže od standardnih tržišnih uvjeta i imaju dulji rok otplate, uključujući i neke druge povoljnosti (npr. odgodu početka otplate, niže administrativne ili troškove osiguranja).
- 2) jamstva za zajam: za ublažavanje početnih gubitaka zbog neplaćanja, poticaji kojima se pokreću ulaganja preusmjeravaju se u obnovu energije.
- 3) jamstva portfelja za poduzeća za energetske usluge (ESCO) umanjuju rizike kašnjenja otplate, a time i ukupne troškove financiranja (sigurna zaštita od kašnjenja plaćanja)

Podrška za provedbu „mjera EnU i OIE“(obvezujuće mjere).



Slika 15 Povoljni zajmovi i jamstva

8 Zaključak

Odredbama Zakona o energetskej učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20) definirane su smjernice sustavnog uvođenja mjera energetske učinkovitosti u Republici Hrvatskoj, a Akcijskim planom energetske učinkovitosti Grada Šibenika definirana je politika povećanja energetske učinkovitosti na području Grada Šibenika za razdoblje od 2020. do 2022. godine.

U periodu od 2020. do 2022. godine na području Grada Šibenika planirane su provedbe 13 mjera energetske učinkovitosti u javnom sektoru.

Implementacija planiranih mjera energetske učinkovitosti rezultirat će uštedama energije od 4.509,07 MWh/god te smanjenjem emisija CO₂ za 1.251,26 t/god. Procijenjeni troškovi implementacije navedenih mjera iznose oko 48.921.000 kn.

S obzirom da realizacija predloženih mjera zahtijeva značajna ulaganja, osim iz proračuna Grada Šibenika, projekti će jednim dijelom biti sufinancirani i iz različitih nacionalnih i europskih izvora financiranja te na taj način doprinijeti oživljavanju daljnjih investicijskih aktivnosti. Poseban naglasak stavljen je na korištenje alternativnih modela financiranja kao što su ESCO/EPC, JPP i zeleni krediti banaka.

Okrupnjavanjem istih/sličnih projekata moguće je osigurati financijska sredstva iz alternativnih izvora financiranja što je svakako preporučljivo, no to zahtijeva dodatnu analizu stručnjaka.

Popis slika

Slika 1 Prosječna godišnja neposredna potrošnja energije u Gradu Šibeniku za razdoblje 2014. – 2018. godine.....	III
Slika 2 Udio podsektora u ukupnoj prosječnoj potrošnji LUEL-a	6
Slika 3 Udio podsektora u ukupnoj prosječnoj potrošnji električne energije	7
Slika 4 Udio energenata u ukupnoj prosječnoj neposrednoj potrošnji energije u Gradu Šibeniku.	8
Slika 5 Udio podsektora u ukupnoj prosječnoj neposrednoj potrošnji energije u Gradu Šibeniku	9
Slika 6 Prosječna godišnja neposredna potrošnja energije po podsektorima.....	9
Slika 7 Izvori financiranja	25
Slika 8 Podjela glavnih izvora financiranja	26
Slika 9 Gradske zadruge.....	44
Slika 10 Crowdfunding	45
Slika 11 Ugovor o energetske učinku	46
Slika 12 Zelene obveznice	47
Slika 13 On–bill financing	48
Slika 14 Revolving financiranje.....	49
Slika 15 Povoljni zajmovi i jamstva.....	50

Popis tablica

Tablica 1 Očekivane energetske uštede uslijed provedbe mjera energetske učinkovitosti u Gradu Šibeniku za razdoblje od 2020. – 2022. godine	IV
Tablica 2 Broj objekata javnih ustanova Grada Šibenika po podsektorima	5
Tablica 3 Potrošnja loživog ulja u javnom sektoru od 2014. – 2018. godine.....	5
Tablica 4 Potrošnja električne energije u javnom sektoru od 2014. – 2018. godine.....	6
Tablica 5 Prosječna neposredna potrošnja energije po podsektorima u Gradu Šibeniku	8
Tablica 6 Pregled mjera energetske učinkovitosti koje se planiraju provesti u razdoblju od 2020. – 2022. godine.....	23